

De poorters en inwoners van Veurne anno 1473

¹ OP ZOEK NAAR GENEALOGISCHE GEGEVENS VOOR DE FAMILIE MASIN (zie onze vorige bijdrage) lazen we stadsrekeningen van Veurne voor de 15de eeuw door. Groot was onze verbazing toen we daarin, naast de steeds weer terugkerende courante rubrieken van inkomsten en uitgaven plots in de rekening voor het rekenjaar 29 januari 1473 (ns) tot 29 januari 1474 (ns) daar ook een bladzijdenlange namenlijst met geldbedragen aantroffen.² De titel maakte meteen duidelijk waar het om ging: een hoofdelijke belasting op alle poorters en inwoners van de stad Veurne op hen geïnd als de gemeenschappelijke gebruikers van de *watergang* (gracht): ... *o(m)mestellinghe ... op de poort(er)s en(de) inwonen(den) van des(er) stede o(m)me thuer(en) ghemeenen oirboire ghezuiv(er)t en(de) ghedolven 't hebbene de wat(er)ghanghe binnen die(re)*.

Alle inwoners (poorters en niet-poorters maar zeer waarschijnlijk uitgezonderd de 'armen'³) werden belast voor een bepaald bedrag volgens hun financiële draagkracht. Het opgehaalde geld werd besteed aan het zuiveren en delven van de 'watergang'. Dit betreft vermoedelijk de gracht die zich vroeger bevond op het tracé van de huidige straten (van oost naar west) Houtmarkt, Appelmarkt, Nieuwstraat en Oude Beestenmarkt in het zuidelijke deel van de stad en die het verlengde was van de Colme (Calonne) vaart naar Sint-Winoksbergen.

Om de ommestelling te mogen uitvoeren had de stad octrooi gevraagd bij de Raad van Vlaanderen. Dit werd hun toegestaan op 31 augustus 1473.⁴ De commissarissen die de stadsrekening controleren kregen die goedkeuring te

¹ Gebruikte afkortingen: ARA: Algemeen Rijksarchief Brussel, RK: Rekenkamers, SAV: Stadsarchief Veurne, SR: Stadsrekening.

² ARA, RK, 34.604. Het bestaan was al eens gesignaliseerd in A. ZOETE, 'De haardtelling van 1469 in Veurne-Ambacht', in: *Handelingen van de Koninklijke Commissie voor Geschiedenis*, 156 (1990), pp. 55-133, zie. pp. 96-99.

³ In het verslag over de haardentelling van 1469 voor de stad Veurne dat werd opgestuurd naar de Rekenkamer werden 391 haarden geteld van eigenaars en huurders, 44 van geestelijken, 60 van armen maar ook 57 haarden (woningen) die onbewoond waren (en nog niet tot puin vervallen): *LVII feux dont nulluy y demeure sans ceulx qui sont allé en ruïne* en dat er daarnaast nog waren: *encore en ladictte ville beaucoup de povres gens qui viennent en ladictte ville qui riens paie* (personen zonder vaste verblijfplaats die rondwaalden in de stad). Het verslag vernoemt een som van 552 haarden (391+44+60+57). In W. PREVENIER, 'La démographie des villes du comté de Flandre. Etat de la question. Essai d'interprétation', in: *Revue du Nord*, LXV (1983), pp. 263-275 wordt die 552 vervolgens vermenigvuldigd (tabel C. op p. 263) met een coëfficiënt van 4,5 voor het gemiddeld aantal personen per gezin en voor Veurne wordt dan het product van die twee getallen (2.848) in dezelfde tabel ingeschreven als aantal inwoners. Maar in die 552 zitten wel ook de 57 onbewoonde huizen, die zo 'gevuuld' worden met 256,5 onbestaande 'inwoners'! (toch een niet onaardige 10,3%). In dezelfde tabel staat ook in de kolom 'haarden van armen' een getal 161 wat de som is van 44+60+57. Deze drie cijfers zijn, zoals aangegeven door de verslaggever het aantal haarden van resp. geestelijken, armen en onbewoonde haarden. 161 moet dus eigenlijk 60 zijn!

⁴ Dit octrooi konden we niet terugvinden in enkele reeksen van het archief van de Raad van Vlaanderen (Rijksarchief Gent) die we raadpleegden.

zien en noteerden in de marge: *Veu l'ottroy de mess(ieur)s du q(on)seil en Flandre en date du dern(ier) jo(u)r d'aoust LXXIII.*

De uitgevoerde werken en het verhaal van de kosten op de inwoners

Het eigenlijke werk kon na het verkrijgen eind augustus van het octrooi in de herfst van start gaan. De werken werden uitgevoerd door de 'aannemer' Loy de Broere en zijn werkvolk. De totaal kostprijs van de werken was begroot via een eenheidsprijs per (vierkante) roede van 28 schellingen parisis. Een meting van de oppervlakte van de gracht was op 204 roeden uit gekomen, de aannemer kreeg een vergoeding van 285 Lb. parisis.⁵

Met de totale gemeten oppervlakte en de lengte van de gracht kan men de gemiddelde breedte berekenen. Een vierkante roede is ong. 15,15 m².⁶ De som der lengtes van de huidige straten op het tracé Houtmarkt, Appelmarkt, Nieuwstraat en Oude Beestenmarkt is ongeveer 520 meter. Als gemiddelde breedte van de gracht komt men dan op $204 \text{ r} \times 15,15 \text{ m}^2/\text{r} / 520 \text{ m} = 5,94 \text{ m}$. Dit lijkt een normale breedte voor een met schuitjes bevaren gracht in een kleine middeleeuwse stad.⁷

De rekening is niet duidelijk of het hier gaat om het geheel nieuw gegraven stadsgracht dan wel om het uitbaggeren een bestaande dichtgeslibde gracht. De posten in de rekening onder de rubriek *Ander uutgheven van spadewercke* bevatten argumenten voor beide: voor een nieuwe gracht pleit het leveren van twaalf karren *maetsaerden* (metsaarde? metselwerk?) en zand hoewel dat ook voor herstellingen her en der kan zijn (aan de aansluitingen oost en west op de stadsvesten?). De posten voor een vergoeding voor het ruimen van stenen en een schadevergoeding voor de eigenaars van de akkers waar de *waze* en de 'vuiligheid' komend uit de werken werd gedumpt pleiten voor uitbaggeringswerken.⁸ Een nieuwe gracht graven zou allicht ook onteigeningen genoodzaakt hebben en daarvan is geen spoor in de stadsrekening.

Het waren Joos Christiaen, Jan Alaerd, Bruffaut Terninc de oude en Pieter van de Walle die voor elke inwoner de belasting vastlegden in verhouding tot het vermogen dat zij moesten opbrengen.⁹ De effectieve inning werd gedaan door

⁵ 204 roeden x 28 sch./roede / 20 sch./pond = 285,6 Lb. par. De stad rondde dus dit bedrag naar beneden af.

⁶ In de kasselrij Veurne was een gemet (300 vierkante roeden) 0,4544 hectare.

⁷ Het kan niet gaan om de stadsvesten die de hele stad omringen: de lengte ervan is minstens 3 à 4 maal deze van de stadsgracht. Voor een gelijke oppervlakte zou de stadsgracht dan 3 à 4 maal smaller moeten zijn dan 5,94m, wat een absurde breedte van 1,5 à 2 meter (een beekje) zou zijn. Maar dat blijkt ook uit de stadsrekening in een voorafgaande rubriek die expliciet de *vesten van de(n) stede* betreft: in deze rubriek staan enkele uitgaven vermeld voor het *zuiveren* en twee maal per jaar *schouwen* ervan.

⁸ De inleiding op de ommestelling heeft het over *ghezuiv(er)t en(de) ghedolven 't hebbene de wat(er)ghanghe*. VERWIJS & VERDAMS' Middelnederlands (1250-1550) Woordenboek geeft aan *delven* enkel een betekenis van 'maken' (v.e. kuil, gracht enz...). Maar de Veurnse kroniekschrijver Pauwel Heinderycx in zijn *Jaerboeken van Veurne en Veurnambacht ...* rept in of om het jaar 1473 nergens van een nieuw gemaakte gracht. Het moet dus toch om enkel baggerwerken (zuiveren van een al bestaande gracht) gaan.

⁹ Stadsrekening f° 14v-15: rubriek *Ander uutgheven van spadewercke en(de) dat daer an cleeft: Joos XPiaen, Jan Alaerd, Bruffaut Terninc d'oude en(de) Piet(er) vand(en) Walle vand(en) vorn(oemde) o(m)mestellinghe te doene*

Janne Clayssoone.¹⁰ Werd de ommestelling gedaan voor de aanvang, tijdens of na voltooiing van de werken? De rekening heeft hierover geen uitsluitsel.

De teloorgang van de watergang

Aan het eind van de 17de eeuw was de gracht in onbruik geraakt. De Voldergracht (nu de straat genoemd Oude Beestenmarkt) werd in officiële bronnen toen *un villain canal* genoemd. Aanvankelijk was het plan van het magistraat om de gracht te overwelfen. Men ontbood daartoe *den metsenaer, die tot IJper heeft ghemaect het overwelfsel voor de kercke van St.-Maertens*.

Maar men zag af van een overwelfing omdat er door de slechting van de stadsvesten genoeg aarde voorhanden was om de gracht op te vullen. Dit geschiedde in 1685, het dempingswerk duurde nog tot in 1709.¹¹

De watergang In de zuidelijke helft van de stad ca. 1565.
(KBR, stadsplan van Veurne uit 1559-1572 door Jacob van Deventer)

op de vorn(oemde) inwon(en) ende elken te stellene naer zinen goede en(de) facultheide, over hueren arbeit en(de) sallaris betaelt XX s comt IIIJ Lb.

¹⁰ Zelfde rubriek *Janne Clayss(oone) vand(en) zelv(e) o(m)mestellinghe te gaderne 't immene ende 't ontfane, ov(er) zinen sallaris IIIJ Lb.*

¹¹ F. DE POTTER, E. RONSE, P. BORRE, *Geschiedenis der stad en kastelnij van Veurne*, Gent, 1873, I, p. 133.

De watergang op een anoniem 18de-eeuws stadsplattegrond van Veurne
(KBR, Hs. S. III, 5.459, 38,5 x 42 cm, detail)

Tegenwaarde van de bijdragen in daglonen van een metselaar in loondienst

Hiervoor baseren we ons op een studie van de lonen betaald in het bouwambacht in Brugge in de periode 1476-87, in het bijzonder die van *metselaarsknaap*.¹² Een *metselaarsknaap* was een geschoold werknemer (dus geen metselaar nog in opleiding) die zijn inkomen volledig haalde uit zijn dagloon (een *meester-metselaar* was veel meer een zaakvoerder die ook een deel van zijn inkomsten haalde uit de inkoop van bouwmaterialen en bij voorkeur werkte tegen een vooraf overeengekomen globaal bedrag voor een opdracht). In de genoemde periode was het dagloon van de *metselaarsknaap* 6 denieren groten [Vlaams] in de zomer en 5 in de winter (door de kortere duur van het daglicht kon minder lang gewerkt worden).

Op een jaar van 365 dagen werden er na aftrek van 52 zondagen en 55 feestdagen waarop niet mocht gewerkt worden, van de resterende 258, waren er 127 betaald tegen winterloon en 131 tegen zomerloon. Een metselaar in loondienst die elke werkdag van het jaar werkte verdiende dus maximaal 127 x 5

¹² A. JANSSENS, 'Bijdragen tot de geschiedenis van de lonen: het jaarloon van de Brugse metselaars, 1476-1487', in: *Brugs Ommeland*, 2007, pp. 205-220.

+ 131 x 6 = 1421 denieren groten. De winter- en zomerperiode verschillen slechts weinig in lengte, dus is het in feite 5,5 d. gr. dagloon doorheen een heel jaar. In de winter waren er natuurlijk verletdagen en tussen twee opdrachten van zijn werkgever misschien ook dagen van werkloosheid (geen werk, geen loon maar ook geen vervangingsinkomen). De 5,5 kan daarom beter naar beneden op bv. 5 d. gr. afgerond worden.

In Veurnse stadsrekening worden geldbedragen uitgedrukt in ponden, schellingen en denieren *parisis* en niet in *groten* [Vlaams]. Maar één denier groten is wel precies gelijk aan één schelling *parisis*.¹³ Het gemiddeld dagloon van een metselaar in loondienst volgens een Burgse bron voor die periode is dus ook 5 sch. *parisis*.

In de Veurnse stadsrekening 1473-74 zelf vinden we één enkele uitgavenrubriek i.v.m. metselwerken:

f° 13^v: *Andere uutgheven van maetsen, cauchyden en(de) decken and(er) stede huusen ende anders.*

- *Pieter Brekebolle van VII daghen ghewrocht ende ghemaetst t'hebbene an d'Oostpoorte en(de) ande steen da(m)men vand(er) stede te VII s. 's daeghs, comt LVJ s.*
- *Pauwels vand(en) Leene van V daghen te VII s. daeghs comt XXXV s.*
- *Clais Cardoen van ghedient t'hebbene de vors(eide) maetsen van VJ daghen, IIIJ s. 's daeghes, comt XXIIIJ s.*

Hier ontving Pieter Brekebolle 8 schellingen daags, Pauwels vanden Leene 5 en Clais Cardoen, metserdiender 4 schellingen daags. Pieter Brekebolle was duidelijk de baas: hij ontving het hoogste dagloon, dat het dubbele bedroeg van wat de metserdiender ontving. Maar zoals blijkt uit de onmiddellijk eraan voorafgaande uitgavenrubriek, nog steeds op dezelfde folio, was hij ook de leverancier van benodigde bouwmaterialen: *Pieter Brekebolle van C nyeuwe ghebacken steenen bi hem ghelevert ten wercke van d(er) stede en(de) ande steenda(m)men IIIJ s.* Hij was dus eerder een meester-metselaar.

Blijft over als 'gewone' metser, Pauwels vanden Leene met een dagloon van 7 schellingen par.

¹³ Een pond groten Vlaams is 20 schellingen groten Vlaams en (1 schelling = 12 denieren) 240 denieren groten Vlaams. Een pond, schelling of denier groten Vlaams is telkens 12 maal de corresponderende pond, schelling, denier *parisis* (= Parijs pond). Dus 1 denier groten = 1 schelling *parisis*.

Spreiding van de opgehaalde bedragen

We telden hoeveel van elk van de verschillende soorten bedragen er geïnd werden en wat de cumulatieve som van de geïnde bedragen was in stijgende lijn van geïnd bedrag (zie tabel).

	sch	cum		sch	cum		sch	cum
35 x	1	35	1 x	11	1.497	1 x	21	2.387
22 x	1,5	68	13 x	12	1.653	-	22	
98 x	2	264	-	13		-	23	
60 x	3	444	-	14		2 x	24	2.435
28 x	4	556	7 x	15	1.758	2 x	25	2.485
52 x	5	816	3 x	16	1.806	1 x	26	2.511
32 x	6	1.008	-	17		-	27	
2 x	7	1.022	-	18		-	28	
13 x	8	1.126	-	19		-	29	
36 x	10	1.486	28 x	20	2.366	8 x	30	2.751

	sch			sch	
-	31		1 x	45	3.505
4 x	32	2.879	3 x	50	3.655
-	33		18 x	60	4.735
1 x	34	2.913	1 x	65	4.800
1 x	35	2.948	1 x	70	4.870
2 x	36	3.020	3 x	80	5.110
-	37		1 x	360	5.480
-	38		1 x	380	5.850
-	39				
11 x	40	3.460			

De door ons getelde totaalsom van 5.850 schellingen stemt erg goed overeen met de som aangegeven in de rekening zelf, nl. $292 \text{ Lb } 9 \text{ sch} = 292 \times 20 + 9 = 5.849 \text{ sch.}$ (slechts 1 schelling lijkt ergens tussen de plooiën gevallen).

De twee grootste betalende, de St.-Niklaasabdij en het kapittel van de St.-Walburgakerk zijn eigenlijk 'buiten categorie' niet alleen omdat ze elk afzonderlijk nog eens een veelvoud betalen dan de derde grootste betaler maar ook omdat het gaat hier om instellingen en geen privé huishoudens en waarvan de bijdrage bovendien geen belasting maar een vrijwillige gift was (*bi gratien*). Indien we deze twee even buiten beschouwing laten dan zien we dat 490 huishoudens ($5.850 - 360 - 380 =$) 5.110 schellingen opbrachten. Het gemiddeld hiervan is 10,42 sch. per huishouden maar dit cijfer zegt eigenlijk totaal niets omdat er veel meer bedragen onder dit gemiddelde werden geïnd dan erboven, nl. 378 tegenover 112.

Tot 10 schellingen werd elk bedrag geïnd (m.u.v. 9 sch. maar anderzijds werd ook 1,5 sch. geïnd), tussen 11 en 20 schellingen treffen we vijf verschillende bedragen aan maar toch meestal 12, 15 of 20 sch., van 21 tot 30 zijn er ook vijf verschillende bedragen maar het gaat om ofwel rond de 25 sch. ofwel precies 30 sch., van 21 tot 80 zijn het hoofdzakelijk de bedragen van 40 en 60 sch. die geïnd werden.

Volgende cijfers geven een beeld van de verdeling (hh = huishouden):

243 hh (50,0%) betaalden max. 4 sch. en droegen bij voor 10,8% (556/5.110),
 295 hh (60,2%) betaalden max. 5 sch. en droegen bij voor 15,9% (816/5.110),
 342 hh (69,8%) betaalden max. 8 sch. en droegen bij voor 22,0% (1.126/5.110),
 392 hh (80,0%) betaalden max. 12 sch. en droegen bij voor 32,3% (1.653/5.110),
 444 hh (90,6%) betaalden max. 30 sch. en droegen bij voor 53,8% (2.751/5.110)
 in het totaal

98 huishoudens (20%) betaalden méér dan 12 sch. en brachten $5.110 - 1.653 = 3.457$ sch. op of 67,7 % van het totaal.

46 huishoudens (9,4%) betaalden méér dan 30 sch. en droegen $5.110 - 2.751 = 2.359$ sch. bij. Indien we bij die 46 nog 3 van de 8 betalers van 30 sch. voegen hebben we 49 betalers of precies 10% van de huishoudens, zij brachten $2.359 + 3 \times 30 = 2.449$ sch. op of 48% van het totaal.

Afgerond moet dus gezegd worden dat iets meer dan 2/3de van de totale opgehaalde som gevonden werd bij 20% van de huishoudens en iets minder dan de helft van de som bij 10% van de huishoudens. Het aandeel van de meer vermogenden was dus substantieel groter dan dit van de minvermogenden.

60% van de inwoners betaalde maximaal 5 sch., minder dan het equivalent van één dagloon van een metselaar in loondienst. Deze ommestelling drukte dus niet zo zwaar op de inwoners.

De ommestelling

ARA, RK, 34.604: Stadsrekening Veurne 29.I.1473 (ns) – 29.I.1474 (ns)
(de volgnummers zijn door ons toegevoegd)

d'aeldinghe = de erfgenamen

filius = zoon van

junior = de jongere

relicta = weduwe

't *sterfhuus* = de erfgenamen

XPiaen = Christiaen, *XPine* = Christine

XPoffels = Christoffels (*XP* = de griekse letters chi en ro als monogram van *Christus*)

De familienaam van vrouwen is vaak in een genitiefvorm weergegeven met een vervrouwelijkend voorvoegsel “s” zoals bv. nr. 103 *relicta Joos s Cranen* (weduwe van Joos de Crane), nr. 107 *relicta Reynaud s Vischs* (weduwe van Reynaud de Visch), nr. 236 *relicta Jacob s Dossers* (weduwe van Jacob de Dossere), nr. 241 *relicta Loy s Hondts* (weduwe van Elooi de Hondt), nr. 335 *mer vrouwen s Burggraven* (mevrouw de burggravin), enz...

f° 4v

*Andren ont fanc en(de) dat vand(en) o(m)me-
stellinghe ghedaen bi ottroye en(de) co(n)sente
van mijn heer(en) vand(en) Rade gheord(o)n(nee)rt
in Vlaendren op de poort(er)s en(de) inwonen(den)
van des(er) stede o(m)me thuer(en) ghemeenen
oirboire ghezuiv(er)t en(de) ghedolven 't hebbene
de wat(er)ghanghe binnen die(re), also hier
naer volchet.*

[in de marge] *Veu l'ottroy de
mess(ieur)s du q(on)seil en
Flandre en date
du dern(ier) jo(u)r d'aoust
LXXIIJ*

1 <i>Jan Janss(oone) mandemake(r)</i>	<i>XX s</i>	6 <i>Casin Heyns</i>	<i>VIIJ s</i>
2 <i>Jan de Keysere</i>	<i>XX s</i>	7 't <i>sterfhuus van Jacob vand(en) Hende voor al de huusen</i>	<i>XL s</i>
3 <i>La(m)min Bruninc</i>	<i>X s</i>	8 <i>Lyon Alein</i>	<i>VIIJ s</i>
4 <i>Jacob Janss(oone) met zinen kinder(en) en(de) huusen</i>	<i>IIIJ Lb</i>	9 <i>Thielman Huugss(oone)</i>	<i>V s</i>
5 <i>Joos XPiaen met zinen huusen</i>	<i>IIJ Lb</i>	10 <i>Clais Schuevel</i>	<i>XL s</i>
		11 <i>Omaer Tant</i>	<i>XL s</i>

f° 5

12 Pauwels Ghiselin	XIJ s	45 Jan vand(en) Velde	V s
13 Bette s Hercken	IJ s	46 Betkin Stevins	IJ s
14 J(e)hane Rietscoofs	IJ s	47 Cornelis de Hont	IIJ s
15 Jake Joos	IIJ s	48 Severin de Brauwere	V s
16 Bette van Ghistele	IJ s	49 Willem Heynrycx	IIIJ s
17 Casin Martin	IIJ s	50 Boudin de Voz	V s
18 Wout(er) de Ruddere	IJ s	51 Jan de Man	VJ s
19 Jan Loocxhooft	IIIJ s	52 Jan Ghevaert	IIIJ s
20 Cente s Lueghenaren	IJ s	53 Jan Bruscherier	X s
21 Clais Martins	IIIJ s	54 Cornelis Janss(oone)	IIJ s
22 Adriaen Moerdyc	XX s	55 Hellin Ellebode	V s
23 Jan Aernoudss(oone) hofman	IIIJ s	56 Anthuenis vand(en) Hecke	IJ s
24 Jacob Schuevele	VIIJ s	57 Jan Loot	VJ s
25 Annieux vand(en) Waerde	V s	58 Gillis Meeux	V s
26 Karel Vremboud	IIIJ s	59 Ghys de Mol	IIJ s
27 Katheline s Co(m)mers	IJ s	60 Boudin vand(en) Bussche	IIIJ s
28 Grietkin met huer wonen(de)	IJ s	61 Pieter Colpaert	IIJ s
29 Jan de Vinc met zinen kinde(re)n ende huusen	IIJ Lb	62 Willem Lauwereins	IIJ s
30 Jan Knibbe f(iilius) Reniers	IJ s	63 Jan de Bast	IIJ s
31 Jan Michiel d'oude van zine(n) huusen op de gracht	XX s	64 Gheraert de Mol	IIJ s
32 Karel de Scot	VIJ s	65 Jooskin vand(er) Helle	VIIJ s
33 Cornelis Wastel	VIIJ s	66 Philips vand(en) Houve	VJ s
34 Hans de Naghmake(r)	IIJ s	67 meester Daneel cyurgien	IJ s
35 Charels van Tanghe	IIJ s	68 Inghelram de Hane	VIIJ s
36 Clais Alaerd	XJ s	69 XPiaen de Schelde	X s
37 Clais de Mets	VJ s	70 Casin de Heert	X s
38 Barbele s Bucx	IIJ s	71 Matheeux Colin	IJ s
39 Jan Boel	VJ s	72 Callekin Huugss(oone)	XVIIJ d
40 Joris de Damhoud(er)	XXJ s	73 Roeland van Straten	IIIJ s
41 Pieter vand(en) Scauwe	IIJ s	74 Gheraert de Ghent	X s
42 XPiaen Garne	IIJ s	75 Willem de Grave	X s
43 Jan van Zevenberghe	V s	76 Cornelis Ribo met zinen huusen	IIJ s
44 Balthin de Bo(m)melare met zinen huusen	XLV s	77 Jacob Spreewe	IJ s
		78 Jaecx Lotin	IJ s
		79 Jan van Zeeland	IJ s
		80 Adriaen Pierss(oone)	IIIJ s

f° 5^v

81 Hanskin vand(er) Buerch	IJ s	112 Wulfaert Raeulede(r)	IIJ Lb
82 Joos Martin	IJ s	113 Jan Alaert	IIJ Lb
83 Pauwels Barkier	IJ s	114 Jan de Scot met zinen huusen	XXXIJ s
84 Vincent de Sac	IJ s	115 Joris de Rouc	XX s
85 Pauwels Wein	XX s	116 Jan vand(en) Bussche	XXV s
86 Jan de Caesstickere	IJ s	117 Jan vand(en) Buerch	XXX s
87 Loy Blavoet	IJ s	118 Martin vand(er) Stove	X s
88 Tryskin s Plets	XVIIJ d	119 R(e)l(ict)a Jan Le(m)mins met huer(e) kinde(re)n en(de) huusen	IIJ Lb
89 Andries Janss(oone)	IJ s	120 Jan de Wale	XXXV s
90 Cornelus de Breydele	IJ s	121 Jan de Crooc	V s
91 Maykin s Plets	XVIIJ d	122 Maercx Beerlinc	V s
92 Loy de Proncke(r)	X s	123 Clais Deytinc	VJ s
93 Luucx Spotkin	X s	124 Casin Knibbe	VIIJ s
94 Jacob de Zaghe(r)	IIIJ s	125 Stevin de Court	VJ s
95 Passchier van Capple met zinen huusen	XX s	126 Paessin de Scot	IIIJ s
96 Jacob de Wale met zinen huusen	XXXIJ s	127 Brixis de Beert	XL s
97 Jan Vergelo met zine(n) huus(en)	XXXIJ s	128 Jan de Mey	VJ s
98 Clais Mont	XVIIJ d	129 Gillis Alvisch	IIJ Lb
99 Charels Malegheer met zinen kinde en(de) huusen	L s	130 Anthuenis Jacobss(oone)	VJ s
100 Loy van Schoten	XVJ s	131 Jacob Bollaert	V s
101 Heynke Jaecx	IJ s	132 Frans Bevreysens(oone)	IJ s
102 Vincent de Co(m)mere met zinen huusen	XX s	133 Diederyc de Heert	IIJ s
103 R(e)l(ict)a Joos s Cranen	XL s	134 La(m)min Danin	IIJ s
104 't huus Willem Lauwers	VIIJ s	135 Theeux de Scaepschere(r)	IIIJ s
105 Cornelis int huus Jacob Swale(n)	IJ s	136 de huusen van Fransois van Winnisele	XIJ s
106 Lodewijc Lippin	XXX s	137 R(e)l(ict)a Morissis Veys	XXIIIJ s
107 R(e)l(ict)a Reynaud s Vischs	IIJ Lb	138 Adriaen de Vrilaet	IJ s
108 Phelips Veyse	IIJ Lb	139 Joos de Vrilaet	IJ s
109 Jan Gabelloos	XX s	140 Cornelis XPiaen	IJ s
110 joncker Simon van Drincga(m)	IIJ Lb	141 Michiel de Hont	X s
111 Boudin Knibbe met zinen kinderen	IIIJ Lb	142 Cornelis Jooz	IJ s
		143 Gillis van Poelvoorde	IJ s
		144 R(e)l(ict)a Maes s Coys	XIJ d
		145 Goris de Bout	IJ s

Wouter thysbaecht	n s	Blasius troosm	n s
Jan doot	n s	Jan haubbaert smicht	n s
Josias de teyfeldecke	m s	Thullebin byt	n s
Jan vure	m s	Thomas van troyst	m s
Joseph colm	n s	Claes marczoon	n s
Jan beenhinc	o n s	ghys de beert f ghys	o s
huyc de deluete	n s	Wimkin smys	o n s
Cornelis de cleer	n s	Goudin hand pol	n s
Claes mudoen	n s	Jacob de cleve	n s
Jan de meet	o n s	Simmer de hant	o n s
Adriatin buckel	o n s	lofm toetbeem met zme sacf	
Claes ley	o s	kinder en zme dorchte	m t s
paffin bollacot	m s	tozis vrand houe	m s
Jacob vandy buterch	m t	Jacob van mare	n s
Styvis de bur	m s	Jan van havebbeyhe	v s
Jan huuyff	o n s	Wartm baets	o n s
Wittev houtenfaet	m s	Wassm de thort	o n s
Jan thysat hantton	m s	homs de vvaubde	v s
Jacob colm	v s	Thillis de smicht	n s
Thillis haubberens	o n s	Jos goddint	v s
Josias odifm	v m s	haubbers de vvilact	o n s
Walter de hantthe	v s	tozis thillis	o n s
Jan thyliss	v s	de zundmarchant	m s
Jan obrens	m s	Thillis van bruyghen	o n s
haubbers haubberens	m s	Wastmen beem	m s
Jacob vandy hille	v s	pedoz rouffe	o n s
Jan flozet	n s	Jan dynault	o n s
Jan Duthenueze	n s	Goudin besaet	v s
Jan battm	m s	Wouter de ballemaek	v s
Wares smichte	v s	Wad claus van smuoden	o n s
Jacob de marthemre	o n s	Wad Jacob mesfichers	v s
Wartmacte faprobme	o n s	Wares van lichteude	m s
haubbers de smicht	o n s	Jan obedm	o n s
Jacob de fayshe	m s	hymre van bateduerch	v s
Abel de roter	o s	Simmon de ballemaek	n s
Wad Jan de beaunars	o s	Jos van poucken	o n s

Specimen uit de stadsrekening 1473-1474: f° 6

f° 6

146 Willem Ghisebrecht	IJ s	182 Blasus Goosin	IJ s
147 Jan Voet	IJ s	183 Jan Lauwaert smicht	IJ s
148 Joris de Tegheldecke(r)	IIJ s	184 Guillevin Vyt	IJ s
149 Jan Vive	IIJ s	185 Thomaes van Tryst	IIJ s
150 Joseph Colin	IJ s	186 Clais Meriezoon	IJ s
151 Jan Beenlync	XIJ s	187 Ghys de Beert f(i)lius)	XV s
152 Luucx de Delvere	IJ s	Ghys	
153 Cornelis de Clerc	IJ s	188 Minekin Smeys	XIJ d
154 Clais Cardoen	IJ s	189 Boudin vand(er) Pol	IJ s
155 Jan de Meet	XIJ d	190 Jacob de Clerc	IJ s
156 Adriaen Buekel	VJ s	191 Winnoc de Hane	VJ s
157 Clais Lip	X s	192 Lotin Cortbeen met	IIJ Lb V s
158 Passin Bollaert	IIJ s	zine(n) stiefkinde(re)n	
159 Jacob vand(er) Buerch	IIJ Lb	en(de) zine dochte(r)	
160 Brixis de Buc	IIJ s	193 Goris vand(en) Hove	IIJ s
161 Jan Huugss(oone)	XIJ s	194 Jacob van Mare	IJ s
162 Pieter Houtenstaert	IIJ s	195 Jan van Hareweghe	V s
163 Jan gheseit Hantton	IIJ s	196 Martin Baers	VJ s
164 Jacob Colin	V s	197 Paessin de Cloet	XIJ d
165 Gillis Lauwereins	XIJ s	198 Louis de Brauwe(r)	V s
166 Joris Wilsin	VIII s	199 Gillis de Smicht	IJ s
167 Valke de Langhe	V s	200 Joos Godduut	V s
168 Jan Gilliss(oone)	V s	201 Lauwers de Vrilaet	XIJ d
169 Jan Weins	IIJ s	202 Goris Gillis	VJ s
170 Lauwers Lauwereins	IIJ s	203 De zuudmuelnare	IIJ s
171 Jacob vand(en) Hille	V s	204 Gillis van Brugghen	XVIII d
172 Jan Floret	IJ s	205 Bastiaen Bettin	IIJ s
173 Jan Dickebuerze	IJ s	206 Ydoor Cousse	VJ s
174 Jan Battin	IIIJ s	207 Jan Reynault	XVIII d
175 Maes Michels	V s	208 Boudin Bastaert	V s
176 Jacob de Marche(m)mes	XIJ d	209 Willem de Vallemake(r)	V s
177 Margriete Sayewins	XIJ d	210 R(e)l(ict)a Clais van	XIJ d
178 Lauwers de Smicht	XIJ d	Scauwen	
179 Jacob de Jaghere	IIIJ s	211 R(e)l(ict)a Jacob	V s
180 Abel de Cotre	XX s	Caesstickers	
181 R(e)l(ict)a Jan de	X s	212 Maes van Licht(er)velde	IIIJ s
Beraniaes		213 Jan Wedin	VJ s
		214 Heyne van Bate(n)buerch	V s
		215 Simoen de Vallemake(r)	IJ s
		216 Jooz van Poucken	XVIII d

f° 6^v

217 Bastiaen Scoutheten	XVIIJ d	252 Clais Griminc	XX s
218 Michiel Clisse	X s	253 Joris de Wulf	X s
219 Jan de Borduerwercke(r)	XVIIJ d	254 Les van Schoren	IJ s
220 Jan Joos stampe(r)	IJ s	255 Frans Peute	X s
221 Jan de Can(n)emake(r)	IJ s	256 Gillis Baels	V s
222 Loy Broere	V s	257 Jan de Meestre	IIJ s
223 Jacob Colin te(m)merman	V s	258 Jacob Aernoudss(oone)	L s
224 XPiaen Loppe	IJ s	259 De kinde(re)n Michiel Winnocx	XL s
225 Lauwers Morissis	IJ s	260 R(e)l(ict)a Jan Haghebaerts	XV s
226 Pieter Weins	IJ s	261 Guill(aum)e Frumault	XXX s
227 Pieter Ghiselin	IJ s	262 Jacob Stasin	V s
228 Frans Godscalp	IJ s	263 Pieter Clay	V s
229 Jan Vrilinc casselare	IJ s	264 Gheraert de Duut	XIJ s
230 Mahieu de Hove	V s	265 Casin de Duut	XXXIIJ s
231 Luucx vand(er) Schuere	IJ s	266 Simon de Mol	XV s
232 Pieter Tybaut	IIJ s	267 Alaert Mant	XVJ s
233 Wouburghe Janss(oone)	XIJ s	268 Pauwels Lievin	IIJ Lb
234 XPine Buerchiers	IJ s	269 de weeze van Frans van Score(n)	XX s
235 Jan Claiss(oone)	XL s	270 Colin Trimpont	XV s
236 R(e)l(ict)a Jacob s Dossers	XX s	271 Jan Da(n)neens	IJ s
237 XPiaen Janss(oone)	XX s	272 Jan Rycx	XIJ s
238 Ghys Roene	IIJ s	273 Augustin Sand(er)s	XL s
239 Clais van Borre	V s	274 Pieter Pierjan	V s
240 Jacob Werin	IIJ s	275 Jan Craes met zinen kinde	XX s
241 R(e)l(ict)a Loy s Hond	XIJ d	276 Willem Herckeboedt	VJ s
242 Anthuenis de Voz	IJ s	277 R(e)l(ict)a Gillis Cotereels	IJ s
243 Jan XPiaen backe(r)	IIJ s	278 R(e)l(ict)a Michiel Wenem(er)s	VIIJ s
244 Gheraerd Mauwe	V s	279 Jacob de Brauwere	VJ s
245 Clais de Wale	V s	280 Pieter vand(en) Da(m)me	IIJ s
246 Frans Tastevoort	IIJ s	281 Lanceloot de Heert	XXX s
247 Jacob de Grave	X s	282 Casin de Heert	V s
248 Cornelis Mackels	IIJ s	283 Aernoud Janss(oone)	V s
249 Jooz de Vinc	IJ s	284 Andries Theernute	XVIIJ d
250 Martin de Wintere	V s	285 Griffioen Michele	V s
251 Antheunis du Ploich met zinen huusen	XXXVJ s	286 Pieter de Pape	IIJ s
		287 Clais de Wilde	IJ s

f⁷

288 <i>Hebbin de Cupere</i>	<i>IJ s</i>	323 <i>Adriaen van Polinchove</i>	<i>IIJ Lb</i>
289 <i>R(e)l(ict)a Hughe Mys</i>	<i>IJ s</i>	324 <i>Gillis in Tuunken</i>	<i>IJ s</i>
290 <i>Willem de Brauwe(r)</i>	<i>V s</i>	325 <i>XPiaen Ovin met zinen kind(ere)n</i>	<i>XXX s</i>
291 <i>Ghys Coopman</i>	<i>IIIJ s</i>	326 <i>Jan Mackels</i>	<i>IIIJ s</i>
292 <i>XPiaen Joye</i>	<i>IJ s</i>	327 <i>Clais Claiss(oone) met zine(n) kind(ere)n</i>	<i>XX s</i>
293 <i>Maye Mahieux</i>	<i>IJ s</i>	328 <i>Jacob Stevin cu(m) pn..s</i>	<i>IIJ Lb</i>
294 <i>Jan Michiel de jonghe</i>	<i>X s</i>	329 <i>Jan de Denys met zinen kinde</i>	<i>IIJ Lb</i>
295 <i>Lauwe Cromstaerte</i>	<i>IJ s</i>	330 <i>Jan de Suttere</i>	<i>IIJ s</i>
296 <i>Clais vand(er) Brugghe</i>	<i>V s</i>	331 <i>Simon Cant</i>	<i>IIJ Lb</i>
297 <i>Loy Janssoen</i>	<i>IJ s</i>	332 <i>Blasus de Scrydere</i>	<i>VJ s</i>
298 <i>Meester Jan Elegast</i>	<i>XIJ s</i>	333 <i>Meeux van Pambrugghe</i>	<i>IJ s</i>
299 <i>Dieryc Weins</i>	<i>X s</i>	334 <i>R(e)l(ict)a Jan Pancouckes</i>	<i>XIJ d</i>
300 <i>Diederyc Janss(oone)</i>	<i>XIJ d</i>	335 <i>'t huus van m(er)-vrauwe(n) s Burgg(ra)ven</i>	<i>XL s</i>
301 <i>Heyne de Doncke(r)</i>	<i>XIJ d</i>	336 <i>Jan Provengier</i>	<i>IJ s</i>
302 <i>R(e)l(ict)a Jacob Bulkers</i>	<i>IIJ s</i>	337 <i>Jan Loys</i>	<i>IJ s</i>
303 <i>Rijke van Lisweghe</i>	<i>VJ s</i>	338 <i>Medaert Griminc</i>	<i>X s</i>
304 <i>'t wijf Pieter Lippins</i>	<i>IJ s</i>	339 <i>Thorin de Mytere</i>	<i>X s</i>
305 <i>R(e)l(ict)a Jan Veranens</i>	<i>XIJ d</i>	340 <i>Wijd de Damhoude(r)</i>	<i>V s</i>
306 <i>Gillis van Pale</i>	<i>IIIJ s</i>	341 <i>Laris de Busschere</i>	<i>XVIII d</i>
307 <i>Maercx Boudin</i>	<i>IIJ s</i>	342 <i>Jacob Weins</i>	<i>V s</i>
308 <i>Magdalene Alenzoons</i>	<i>XIJ d</i>	343 <i>Heinric Lupaert</i>	<i>IIJ s</i>
309 <i>Cle(m)me</i>	<i>XIJ d</i>	344 <i>Clais Bloumpot</i>	<i>IJ s</i>
310 <i>Joos de Bavelare</i>	<i>XX s</i>	345 <i>Valentin de Vinc</i>	<i>VIIJ s</i>
311 <i>Joos vanden Berghe</i>	<i>XX s</i>	346 <i>Jacob Kercke</i>	<i>IIJ s</i>
312 <i>Pieter vand(e) Walle</i>	<i>XX s</i>	347 <i>Jan du Formantel met zinen stiefkinde(re)n</i>	<i>X s</i>
313 <i>Gheraert Scelewaere</i>	<i>IIJ s</i>	348 <i>Jan Lauwerin</i>	<i>VJ s</i>
314 <i>Meester Ryquart Knibbe</i>	<i>XL s</i>	349 <i>Jan van Ghelt</i>	<i>IIJ s</i>
315 <i>Omaer Knibbe</i>	<i>XX s</i>	350 <i>Jan de Waert</i>	<i>X s</i>
316 <i>Jooz Hoof</i>	<i>XXX s</i>	351 <i>Dixis de Gast</i>	<i>IJ s</i>
317 <i>R(e)l(ict)a Piet(er)s vand(er) Mersch</i>	<i>XXXIJ s</i>	352 <i>Passchier de Gast</i>	<i>IIIJ s</i>
318 <i>Roeland de Smicht</i>	<i>X s</i>	353 <i>Omaer Clay</i>	<i>IJ s</i>
319 <i>R(e)l(ict)a Wijd Rykelins met hueren kinde(re)n</i>	<i>XXIIIJ s</i>	354 <i>Omaer Colpaert</i>	<i>IJ s</i>
320 <i>d'aeldinghe van Jacx de(n) Berch</i>	<i>XX s</i>	355 <i>Anthuenis T(er)ninc</i>	<i>IJ s</i>
321 <i>Ghelein de Zwarte</i>	<i>IIIJ s</i>	356 <i>Bruffaut T(er)ninc d'oude</i>	<i>IIJ Lb</i>
322 <i>Joos vand(er) Buerch</i>	<i>XL s</i>		

f° 7^v

357 R(e)l(ict)a Jan Coopmans	IJ s	393 Pieter de Blonde	IJ s
358 R(e)l(ict)a Clais Drincwyns	V s	394 Cornelis Mauwe	IJ s
359 Michiel de Gra(m)me	IIIJ s	395 Pieter Adaem	IJ s
360 Jacob de Zomere	IJ s	396 Cornelis Mont	IJ s
361 R(e)l(ict)a Jans vand(er) Vene	IIJ s	397 Loy Lippin muelnare	IJ s
362 Andries Rijcx	XIJ d	398 Cornelis Doens	XVIIJ d
363 Jooz Scovaert	VJ s	399 Ha(n)nekin Michele	XIJ d
364 Boudin Heynrycx	V s	400 Lauwers vand(e) Werve	XIJ d
365 Jan Hancke	V s	401 Pieter vand(en) Hamele	XIJ d
366 Jan van Woumen	IJ s	402 Ryke Coppin	XIJ d
367 Jan de Berch	V s	403 Heyne Pierin	IJ s
368 Cornelis de Zaghere	IIJ s	404 Jacob Rolf	XVIIJ d
369 Hannekin Ponets	IIJ s	405 Jan Bastyn	XIJ d
370 Jan Blaeuvoet	V s	406 Pieter van Hollant	XIJ d
371 Pieter Troost	IJ s	407 Michiel Pierin	XIJ d
372 Augustin de Blote	IIJ s	408 Jeurdaen Hovelinc	XIJ d
373 Pieter de Merche(n)nier	IIJ s	409 Feyns de Muelnare	XIJ d
374 Thieux int zelve huus	XVIIJ d	410 Daneel Blaeuvoet	XIJ d
375 R(e)l(ict)a Jacob Trossets	IIIJ s	411 Diederyc Kayaert	IIIJ s
376 Barbele Wessels	XIJ d	412 R(e)l(ict)a Oste Weytins	IJ s
377 Sanders de Man	XIJ d	413 Heyne Lansloot	V s
378 R(e)l(ict)a Marghelins	XIJ d	414 R(e)l(ict)a Gillis vand(en) Broucke	X s
379 Philips Cleylandt	IIJ s	415 R(e)l(ict)a Danckaert Scoys met huer(e) kinde(re)n	X s
380 Ledenaert Pierss(oone)	XVIIJ d	416 Achilles Piet(er) Ghysels	XX s
381 Loen Masin	XVIIJ d	417 Meester XPoffels Tant met zinen huusen	IIJ Lb
382 Jan de Pap	XVIIJ d	418 Loy Masin	IIJ Lb
383 Lauwers Werneys	XVIIJ d	419 Willem de Scepen met zine(n) kind(ere)n	X s
384 Coppin Bloc	XVIIJ d	420 Jaecx Coppin	IIJ s
385 Aelbrecht de Crane	XVIIJ d	421 Jan Wout(er)ss(oone)	XX s
386 Malin vand(er) Leet	XVIIJ d	422 Pieter Veyngheer	V s
387 Tanne Michiels	XIJ d	423 Gabriel van Hareweghe	IIJ s
388 Malin Volkeraven	XIJ d	424 Lauwers Mahieu	XIJ d
389 Coppin Boudin	XVIIJ d	425 XPoffels Hottin	XIJ d
390 Clais Symoenss(oone) Luucx	IJ s	426 Bruffaut T(er)ninc Jun(ior) met zine(n) huusen	L s
391 Adriaen Joos	IIJ s		
392 Jacob de Cnoddere	IIJ s		

f° 8

427 <i>Jacob Lansloot</i>	<i>V s</i>	458 <i>Meester Willem</i>	<i>V s</i>
428 <i>XPiaen de Hardere</i>	<i>IJ s</i>	<i>Vlam(in)ghes kint</i>	
429 <i>Willem Pieter Jan</i>	<i>X s</i>	459 <i>Jacob Sbeerts outste</i>	<i>X s</i>
430 <i>Jacob Sayewin</i>	<i>X s</i>	<i>kind(ere)n</i>	
431 <i>R(e)l(ict)a Jan</i>	<i>IJ s</i>	460 <i>de dochter Jacob</i>	<i>V s</i>
<i>Ingheravens</i>		<i>Bollaerts</i>	
432 <i>Galpin de Ledeghe</i>	<i>XV s</i>	461 <i>'t kint XPiaen Schuevels</i>	<i>IIJ s</i>
433 <i>Joris van Warheem met</i>	<i>XXX s</i>	462 <i>'t kint Maes Michiels</i>	<i>V s</i>
<i>zinen huusen</i>		463 <i>de kinderen XPiaen</i>	<i>X s</i>
434 <i>Mahieu de le Hantoye</i>	<i>VJ s</i>	<i>Bampoels</i>	
435 <i>Willem Reynierss(oone)</i>	<i>VIIJ s</i>	464 <i>'t kint Jan Bruninghes</i>	<i>X s</i>
436 <i>Pieter Brekebolle</i>	<i>XXVJ s</i>	465 <i>'t kint Jan Danckaerts</i>	<i>IIIJ s</i>
437 <i>Jan Veyse met zinen</i>	<i>IIJ Lb X</i>	466 <i>'t kint Coene Mahieus</i>	<i>X s</i>
<i>kind(ere)n</i>	<i>s</i>	467 <i>Meester Bussaert</i>	<i>XV s</i>
438 <i>R(e)l(ict)a Gillis</i>	<i>XXXVJ s</i>	<i>Dellebote(r)</i>	
<i>Vlam(in)ghes</i>		468 <i>R(e)l(ict)a Jan Volkaerts</i>	<i>X s</i>
439 <i>Jan Maseman</i>	<i>IIIJ s</i>	469 <i>Vincent de Cant</i>	<i>X s</i>
440 <i>Jan Batsaert</i>	<i>VIIJ s</i>	470 <i>Lansloot de Smicht</i>	<i>IIJ s</i>
441 <i>Pieter Diederyc met zinen</i>	<i>XV s</i>	471 <i>R(e)l(ict)a Mathys</i>	<i>XIJ d</i>
<i>hove</i>		<i>Ryq(uae)rts</i>	
442 <i>Jan vanden Hove met</i>	<i>IIIJ Lb</i>	472 <i>Aernoud de Zaghere</i>	<i>IIJ s</i>
<i>zinen huusen</i>		473 <i>Heyne int zelve huus</i>	<i>IIJ s</i>
443 <i>Jacob de Wape(n)makere</i>	<i>VJ s</i>	474 <i>Mijn heere van S(in)ter</i>	<i>XVIIIJ</i>
444 <i>Jan Lauwaert</i>	<i>XVJ s</i>	<i>Niclaeux bi gratien</i>	<i>Lb</i>
445 <i>Pieter Hebbesin</i>	<i>XXX s</i>	475 <i>Mijn heer(en) vand(en)</i>	<i>XIX Lb</i>
446 <i>de kinde(re)n Jacob</i>	<i>XXV s</i>	<i>capitele van S(in)te</i>	
<i>Sbouts</i>		<i>Wouburghen bi gratien</i>	
447 <i>'t kint Karel s Wulves</i>	<i>VJ s</i>	476 <i>'t kint Heynryc Franssois</i>	<i>VJ s</i>
448 <i>Omaer Alvisch</i>	<i>XX s</i>	477 <i>'t kint Jan Tlams</i>	<i>VIIJ s</i>
449 <i>Mannoury</i>	<i>IJ s</i>	478 <i>de kinderen Pieters</i>	<i>XIJ s</i>
450 <i>de weezen Willem</i>	<i>XIJ s</i>	<i>vand(er) Delft</i>	
<i>Gov(er)tss(oone)</i>		479 <i>'t kint Jan Gabbeloos</i>	<i>VJ s</i>
451 <i>de kinde(re)n Zegher</i>	<i>X s</i>	480 <i>'t kint Aernoud Shanen</i>	<i>IIIJ s</i>
<i>Pijnabeels</i>		481 <i>'t bastaerde kint van</i>	<i>VJ s</i>
452 <i>'t kint Jan Ruebins</i>	<i>X s</i>	<i>XPiaen Veys</i>	
453 <i>Jhane Coppins</i>	<i>XX s</i>	482 <i>'t kint Mathijs Sco(m)mers</i>	<i>XIJ s</i>
454 <i>de weezen Joris</i>	<i>XIJ s</i>	483 <i>'t kint Loy Baers</i>	<i>IIJ s</i>
<i>Willems(oone)</i>		484 <i>'t kint Joos Neuyc al(ia)s</i>	<i>VJ s</i>
455 <i>de weezen van Janne du</i>	<i>XX s</i>	<i>Godduut</i>	
<i>Ploych vand(en) eersten</i>		485 <i>'t kint Adriaen</i>	<i>IJ s</i>
<i>bedde</i>		<i>Spronck(er)s</i>	
456 <i>Brixis Le(m)mins eerste</i>	<i>XX s</i>	486 <i>Meester Jan Sneven</i>	<i>IJ s</i>
<i>kind(ere)n</i>		<i>bastaerde dochte(r)</i>	
457 <i>Brixis Valkes kinde(re)n</i>	<i>XX s</i>		

f° 8^v

487 <i>de bastaerde kinde(re)n dheer Simoens Larken</i>	VJ s	490 <i>'t goet vanden kinde(re)n Jan s Basts</i>	VJ s
488 <i>de kinde(re)n Diederycx Bast</i>	IIIJ s	491 <i>'t kint Jacob s Berghes f(ilius) Frans</i>	VJ s
489 <i>'t goet vand(en) kinde van Jan de Beauvaes vand(en) eerste bedde</i>	VJ s	492 <i>de kinde(re)n Jacob Zots</i>	IIIJ s

XIJ so(m)me IJ.^C IIIJ.^{XX} XIIJ Lb IX s p

f° 14^v-15, rubriek *Ander uutgheven van spadewercke en(de) dat daer an cleeft:*

Willem de Vallemake(r) van XIIJ carren maetsaerden en(de) zand ghelevert ten wercke vander stede te VIIIJ d. par. de care comt VIIIJ s.

Loy de Broere en(de) zine medeghesellen die ghenomen hebben te delvene de wat(er)ganghe vand(en) stede o(m)me XXVIIJ s paris(is) de roede en(de) zijn ov(er)ghemeten int gheheele IJ^C IIIJ r(oeden), commen ten vors(eide) pryse IJ^C IIIJ^{XX} V Lb p.

Den zelven vanden steenen te rumene en(de) ov(er)wercken te doene in hooffscheden en(de) in gratien XIIJ Lb XIJ d.

Lauwers Moriss(oon) en(de) Pieter vand(en) Da(m)me van ackerscade hemle(d)en ghedaen bijden ghonen die de waze en(de) vuulchede co(m)men(de) uutten zelven ghedelve voerden ip der lieder land XIIJ Lb

Joos XPiaen, Jan Alaerd, Bruffaut Terninc d'oude en(de) Piet(er) vand(en) Walle vand(en) vorn(oemde) o(m)mestellinghe te doene op de vorn(oemde) inwonen(den) ende elken te stellene naer zinen goede en(de) facultheide, over hueren arbeit en(de) sallaris betaelt XX s comt IIIJ Lb

Janne Clayss(oone) vand(en) selv(e) o(m)mestellinghe te gaderne 't innene ende 't ontfane, ov(er) zinen sallaris IIIJ Lb

Enkele nadere inlichtingen over de in de lijst opgenomen personen

De lijst van belaste inwoners vertelt ons per individu niet veel meer dan hun naam en hun financiële draagkracht. Vermeldingen van een beroep zijn uiterst zeldzaam (een tental), een herkomst (nr. 229 *Jan Vrilinc casselare*, uit de stad (of kasselrij) Kassel) nog meer en een naam van de straat waar men woonde wordt al helemaal niet vermeld.

Om toch iets meer over die laatmiddeleeuwse poorters en inwoners van Veurne te weten te komen hebben we de stadsrekeningen vanaf 1460-61 tot 1477-78 in hun geheel gelezen en nota genomen van beroep of functie van daarin geciteerde personen. Deze periode van 18 jaar dekt de volledige regeerperiode van de Bourgondische hertog Karel de Stoute (+ 5 januari 1477) en het eind van deze van zijn vader hertog Philips de Goede (+ 1467). Een aantal personen is ook identificeerbaar vanuit biografieën en genealogieën.

In de onderstaande lijst werden voor de voornamen/familienamen die in de ommestelling voorkomen *vermeldingen* van die namen samengebracht. We leggen de nadruk op de term *vermeldingen*. Want het is niet noodzakelijk zo dat alle gevonden vermeldingen van een welbepaalde voornaam/familienaam ook steeds op éénzelfde fysieke persoon betrekking hebben. Er kunnen immers in de onderzochte periode verschillende personen met een zelfde voor- en familienaam geleefd hebben. Voor sommigen is dit zonder meer aantoonbaar zoals bv.:

- (nr. 448) Omaar Alvisch: in de rekening van 1468-1469 wordt op f° 11v een *heer Omaar Alvisch* vermeld als priester en pastoor van de St.-Niklaaskerk. Dit is zeker een andere persoon dan zijn naamgenoot *Omaer Alvisch* die in die zelfde rekening op f° 1 burgemeester wordt genoemd.
- (nr. 164) Jacob Colin, vermeld zonder beroep in de ommestelling is allicht de Jacob Colin die in 1467 *parmentier* (bewerker van fijne kledingstoffen, kleermaker) werd genoemd bij het verkrijgen van het poorterschap door huwelijk en hij is niet dezelfde als (nr. 223) Jacob Colin, *te(m)merman* genoemd in de ommestelling, die allicht de Jacob Colin is die in 1465 het poorterschap verkreeg door huwelijk.
- (nr. 183) Jan Lauwaert *smicht* (smid) is niet dezelfde als (nr. 444) Jan Lauwaert

Vermeldingen van functies die in verband staan met het bestuur de stad zijn in de stadsrekeningen uiteraard legio naast personen in vaste dienst van dit bestuur, evenals leveranciers van goederen en diensten aan de stad. Voor de functionarissen geven we nog enkele toelichtingen:

Het bestuur van de stad Veurne bestond uit een schepenbank voorgezeten door twee burgemeesters: een van de 'wet' (de 'wet' is een synoniem voor schepenbank) en een van 'course' (het korps van raadslieden). De eerste

burgemeester was de voorzitter van het schepencollege, de tweede was o.a. verantwoordelijk voor het financieel beheer en presenteerde de jaarrekening.¹ Naast de schepenbank waren er nog de raadslieden: zij hadden geen bestuursmacht maar werden geconsulteerd over bestuur kwesties. Schepenen, raden en burgemeesters werden jaarlijks herkozen.

Een ‘nieuwe’ schepen, raad, burgemeester is iemand die voor de eerste maal deze functie bekleedt. Een eerste optreden in een functie blijkt uit de rekening in de inkomstenpost ‘*compositiën van maelyden*’: personen die voor de eerste maal hun opwachting maken in een van deze functies moesten traditioneel een maaltijd aan hun collega’s aanbieden, maar in de 15de eeuw was dit al vervangen door een geldelijke bijdrage die in de stadskas werd gestort.² Dank zij die rekeningpost weten we dus wanneer iemand voor de allereerste maal in één van deze functies werd verkozen.

In de eerste drie kwart van de 15de eeuw waren er te Veurne 12 schepenen, twee burgemeesters en 10 raadslieden. Dit was een vrij omvangrijk bestuur voor een eerder kleine stad. Precies in 1473 werd om besparingsredenen het aantal schepenen teruggebracht tot acht en de raad afgeschaft. Maar in 1494 werd een verzoek gericht aan de aartshertog Philips de Schone om terug 6 raadslieden te mogen hebben wat hen op 3 november 1495 werd toegestaan. Als reden werd opgegeven dat vele schepenen eenvoudige lieden waren, niet bedreven in het recht, dat velen vaak niet in de stad waren wegens hun beroepsactiviteiten, anderen ziek en nog anderen tijdens de uitoefening van hun ambt overleden, waardoor goed bestuur en rechtspraak maar weinig uitgeoefend werd omwille van het te klein aantal bestuurders en die verstoken bleven van bijstand door raadslieden zoals dat in het verleden wel het geval was geweest.³

In de doorzochte reeks stadsrekeningen 1460-61 tot/met 1477-78 begint en eindigt een jaarrekening steeds op een 29 januari. Om de opsommingen van vermeldingen in rekeningen niet te overladen geven we hierna een jaarrekening aan enkel d.m.v. zijn beginjaar. Dit is tevens het kalenderjaar dat het meest van toepassing is op de vermelding (een kans van 11 op 12).

¹ Zie bv. de jaarrekening 1473-74, f° 1: *Rekeninghe Jans Deuys burgmeester vanden courpse vand(en) stede van Veurne, van al dies hij ontfaen heeft vander stede goede en(de) weder uutghegheven ter oirboire ende prouffyte van diere zijdent den neghenen(de)twintichsten dach van lauwe int jaer duust vierhondert twee en(de) tseventich tote den XXIXsten dach van lauwe int jaer duust vierhond(er)t drie en(de) tseventich* (de begin- en einddata vallen voor Pasen (*lauwe* = januari) en in oude jaarstijl, daarom zijn de jaartallen er één lager dan nu gebruikelijk).

² Over dit gebruik voor iemand die een eerste maal in een bepaalde functie benoemd werd, zie ook D. DALLE, ‘Croesgeld, wellecommen en gans of proficiat (gebruiken bij de vernieuwing van de magistratuur in het oude Veurne)’, in: *Bachten de Kupe*, 8 (1966), pp. 111-114.

³ Over het Veurnse stadsbestuur in de late middeleeuwen, zie ook: F. DE POTTER, E. RONSE, P. BORRE, *Geschiedenis der stad en kastelnij van Veurne*, Gent, 1875, I, pp. 151-189 (i.h.b. pp. 155-162 met de tekst van de verordeningen van 1442 m.b.t. het bestuur, de bestuurders en bedienden van de stad); J. VAN ACKER, ‘De evolutie en terminologie van de Veurnse magistraten in het Ancien Régime’, in: (red.) J. HERREGAT e.a., *Getuigen in de polderklei. Huldeboek dr. Historicus Godgaf Dalle*, Veurne, 1990, pp. 139-148.

1 *Jan Janss(oone) mandemaker*: 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1475, 1476: levert manden aan de stad; 1473, 1474, 1475: levert kaarsen; 1475: nieuwe schepen

3 *Lammin Bruninc*: 1464: *pachter van der Halle*

4 *Jacob Janssoone*: 1465: leverde dekbanden, dekroeden en stenen; 1474: nieuwe schepen

5 *Joos XPiaen*: 1467, 1470 schepen; 1473: één van de vier personen die per inwoner zijn/haar aandeel bepaalde in de ommestelling, pachter van de *bierassyse* (een stedelijke belasting op een verbruiksgoed, hier bier, die openbaar werd verpacht aan de hoogste insteller, meestal voor drie of zes maand) voor drie maand ingaand op 8 maart 1473 (ns)

8 *Lyon Alein*: 1469: verkreeg het poorterschap door huwelijk

10 *Clais Schuevel*: stadsklerk, blijkbaar kwam hij voor het eerst in dienst in het rekenjaar 1461-62 en in opvolging van de overleden stadsklerk Clays Wijts: (f° 34): *Clays Wijts der stede clerc over de wedden tot zinen sterfdaghe XL Lb ende Clays Schuevel der stede clerc van diere tijd voort XX Lb comt te gadere LX Lb*. Daarna zien we hem vermeld als stadsklerk in 1462, 1463, 1464, 1465, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1475, 1476 en 1477. In 1465 werd op zijn huis twee roeden tegeldak geplaatst.

Hij is het ook die in zijn verzorgde handschrift de perkamenten jaarrekening en zijn kopie schreef: in de jaarrekening van 1462-63, f° 18v lezen we dat hij betaald werd voor *papiere ende zeghelwasse omme de brieven vander stede; den zelven van p(ar)kemente omme dese jeghenwordighe rekeninghe der in te scrivene omme daermede te rekene voor minen heeren de commissarissen VJ Lb; den zelven van de copie IJ Lb; van werpghelde omme dese rekeninghe te legghene VIIIJ Lb*.⁴ Hij schreef en zegelde dus de uitgaande brieven van het stadsbestuur, schreef de jaarrekening op perkament en maakte de kopie ervan. Voor zijn rekenwerk lijkt hij een nieuwe voorraad jetons (werpgeldstukken) aangeschaft te hebben.

Hij was ook de gesprekspartner van de commissarissen, uitgestuurd door de Raad van Vlaanderen die elk jaar de rekeningen van steden en kasselrijen gedurende enkele dagen kwamen inspecteren.

⁴ 'Werpgheld om de rekening te leggen' waren legpenningen: koperen of bronzen schijfjes, aanvankelijk blind, vanaf 1460 vaak gestempeld of gemunt, die gebruikt werden op een grote legtafel (contoir) met vilt bekleed waarop in 6 rijen de legpenningen uitgelegd werden, voor het maken van optellingen: de bovenste vier rijen van elk 10 vakken stelden sommen van veelvoud van 1000, 100, 10 en 1 pond voor, de 5de rij had 20 vakken voor de 20 schellingen die in 1 pond gingen, de onderste rij 12 vakjes voor de 12 denieren die in 1 schelling gingen. Voor het maken van optelsommen van geldbedragen in de rekening, uitgedrukt in ponden-schellingen-denieren werden met legpenningen rijen in de legtafel opgevuld, en telkens een rij vol was, werd zijn equivalent van 1 eenheid (1 legpenning) in de rij erboven bijgelegd en de 10 legpenningen van de kleinere eenheid verwijderd. Een andere vorm van een telraam dus. Zie A. VIAENE, 'Legpenningen en werpgheld', in: *Biekorf*, 1963, pp. 289-291.

Zo ongeveer moeten we ons klerk Clais Schuevel voorstellen, aan het werk aan zijn reketafel met werpgeld bij het maken van zijn optelsommen t.b.v. de jaarrekening van de stad.

(uit titelpagina van JACOB KÖBEL, *Ain new geordnet Rechenbiechlin auf den Linien mit Rechenpfennigen*, Augsburg, 1514)

11 *Omaer Tant*: 1470: verkocht voetlatten aan de stad; 1472: nieuwe raad; 1473: nieuwe schepen; 1475: schepen

21 *Clais Martins*: 1472: kocht het poorterschap

22 *Adriaen Moerdyc*: 1463, 1465, 1468: leverde *lattenagelen*

23 *Jan Arnoudssoone hofman*: 1465: *hofman*, *pachter vanden bierboome* (biertol: op schuiten die bier vervoerden) *en vander meedemate* (meten van de meekrap (honingdrank))

26 *Karel Vremboud*: 1468: kocht het poorterschap

29 *Jan de Vinc*: 1471: verkreeg het poorterschap door huwelijk

32 *Karel de Scot*: 1470: kocht het poorterschap

36 *Clais Alaerd*: 1467: kuiper, maakt een ton om het buspoeder van de stad in op te bergen; 1468, 1473, 1474: *vergierder* (meter met roede of peilstok van de inhoud van wijnvaten) *metten assysers* (ophalers van stedelijke verbruiksbelastingen op bv. bier en wijn) *ommeqaende*

39 *Jan Boel*: 1475: *sceppere* (kleermaker)

44 *Balthin de Bommelare*: 1473: pachter van *de wijnyssye* (een stedelijke belasting op een verbruiksgoed, hier wijn) voor drie maand (vanaf 8 december 1472) en voor nog eens drie maand vanaf 8 maart 1473 (ns), pachter van de *bierassye* voor drie maand (de eerste in het vorige rekenjaar) en ook nog eens voor drie maand vanaf 1 juni 1473

47 *Cornelis de Hont*: 1468: slotmaker

55 *Hellin Ellebode*: 1462: nieuwe schepen; 1463: nieuwe raad; 1464, 1466: schepen; 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474: *meester vanden dachclocke*, ... van de stad, *clockluudere van St. Niclaeux*; 1470, 1473: beiaardier

56 *Anthuenis vanden Hecke*: 1470: verwierf het poorterschap door huwelijk

58 *Gillis Meeux*: 1466: kocht het poorterschap

60 *Boudin vanden Bussche*: 1465: verkreeg het poorterschap door huwelijk

61 *Pieter Colpaert (Colpe)*: 1466: kocht het poorterschap; 1474: schrijnwerker

71 *Matheux Colin*: 1470 pachter van de *visscherie* (alleenrecht op vissen in de stadsgrachten) (en zuivert de vesten)

73 *Roeland van Straten*: 1470: schilderde de wapens van de hertog van Bourgondië; 1474: schilderde een nieuw kruis

99 *Charles Malegheer*: 1461: nieuwe schepen; 1465, 1467, 1470, 1471, 1472: schepen; 1474: burgemeester *van der courpse*

100 *Loy van Schoten*: 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476: *meester (van de garde en) vander artillerie* van de stad; 1465, 1466, 1467, 1468, 1470, 1472, 1473, 1474, 1475: timmerman; 1471: leverde hout, salpeters, *sulfre*, *canfre*, 1473: leverde planken (in 1469 voerde hij veel werken uit aan de toren van de St.-Niklaaskerk). In 1476 en 1477 is zijn opvolger: Thomaes van Lichtervelde *meester vanden artillerie vander stede* en leverde deze ook timmerhout. Zelf was hij in deze functie voorafgegaan door nr. 429 Willem Pieter Jan(s).

102 *Vincent de Commere*: 1463, 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476: bediener van het oostwaterhek van de stad

106 *Lodewijc Lippin*: 1460: schepen; 1463, 1464, 1467, 1469, 1471, 1472: schepen; 1468, 1470: burgemeester

110 *joncker Simon van Drincqa(m)*: dit betreft Simon van Drincham, gezegd van Vlaanderen uit een familie van afstammelingen van Jan van Vlaanderen, gezegd Zonder Land, één van de bastaardkinderen van Lodewijk van Male, graaf van Vlaanderen (1330-1384). Hij bezat drie leengoederen, één te Wulveringem (het *Hoyvaertsnest*, 75 gemeten met 53 achterlenen), één te Bulskamp (36 gemeten) en één in Hondshoote (18 gemeten). Van zijn moeder Wilhelmina van Bambeke erfde hij de ammanij van Bambeke. Hij werd baljuw van Veurne en

Veurne-ambacht in de periode 1.4.1477 - 12.3.1485 en 10.8.1485 - 20.2.1486. Hij overleed ca 1486-87.⁵

111 *Boudin Knibbe*: 1460, 1464, 1466, 1468: schepen; 1463, 1465, 1467, 1469: burgemeester; 1470: verkocht kalk aan de stad, schepen; 1474: burgemeester van de wet; 1475: burgemeester van *courpse*

112 *Wulfaert Raeuleder*: deze was de andere van twee stadsklerken, nl. de *clerc vander wezerie*: we zien hem als dusdanig vermeld in 1460, 1461, 1462, 1463, 1464, 1465, 1467, 1468, 1469, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476 en 1477. Ook zien we hem soms optreden als veilingmeester voor de stad: hij kreeg vergoedingen voor *vercopynghe vanden goede bij verhoghinghe* in 1461, 1462, 1473, 1474, 1475. Maar hij had blijkbaar nog een andere bezigheid: in 1466, 1465, 1467, 1471, 1472, 1473, 1475 en 1476 leverde hij hout aan de stad. In 1465 werden twee roeden tegeldek gelegd op zijn huis.

113 *Jan Alaert*: 1463, 1465, 1467: schepen; 1465, 1467, 1473, 1475: leverde de stad handtoortsen; 1468, 1469, 1470: verkocht tegels aan de stad; 1473: één van de vier personen die per inwoner zijn/haar aandeel bepaalde in de ommestelling

116 *Jan vanden Bussche*: 1466: nieuwe schepen; 1467: nieuwe raad; 1475: schepen

120 *Jan de Wale*: 1472: klerk van het baljuwschap

129 *Gillis Alvisch*: 1464: nieuwe schepen; 1467: nieuwe raad; 1467: nieuwe burgemeester;⁶ 1468: schepen; 1469: nieuwe raad; 1470, 1473, 1476: schepen

130 *Anthuenis Jacobssoone*: 1470: tegeldekker

143 *Gillis van Poelvoorde*: 1470: kocht het poorterschap

154 *Clais Cardoen*: 1473: metsers/kalsijder/dakdekker

158 *Passin Bollaert*: 1466: kocht het poorterschap

159 *Jacob vander Buerch*: 1460: nieuwe schepen; 1464, 1469, 1472: schepen

164 *Jacob Colin*: 1467: *parmentier*, verkreeg het poorterschap door huwelijk

167 *Valke de Langhe*: 1465: kocht het poorterschap

171 *Jacob vanden Hille*: 1465: kocht het poorterschap

⁵ P. DONCHE, 'De familie van Drincham, gezegd van Vlaanderen (ca. 1350 tot 16de eeuw), in: *Vlaamse Stam*, 42 (2006), nr. 6, pp. 548-580, i.h.b. pp. 575-577.

⁶ Op f° 1 staat hij vermeld als burgemeester, terwijl onder de 4 nieuwe raden als eerste ook een Gillis Alvisch vermeldt wordt. Op f° 3v-4 staat Gillis Aelvisch vermeld als nieuwe burgemeester, maar de Gillis Aelvisch die op f° 1 nog als nieuwe raad vermeld was staat er nu niet meer bij ...

178 *Lauwers (Lansloot) de Smicht*: 1465: stadsbode; 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476: bediener van het westwaterhek van de stad; in 1470 ook betaald voor het zuiveren van de stadsvesten

180 *Abel de Cotre*: 1470: nieuwe schepen

183 (of 444 ?) *Jan Lauwaert*: een *Jan Lauwaerd fs XPiaens* verkreeg in 1470 het poorterschap door huwelijk

185 *Thomaes van Tryst*: 1465: verwierf het poorterschap door huwelijk; 1466, 1470, 1471: glaswerker (in 1470 herstelde hij twee vensters beneden in de wetkamer, in 1471 nam hij glasraam weg uit de vierschaar voor herstelling en plaatste hij dit terug)

189 *Boudin vander Pol*: 1465: kocht het poorterschap

191 *Winnoc de Hane*: 1466: kocht het poorterschap

192 *Lotin Cortbeen*: 1467: nieuwe schepen; 1469, 1474: schepen

195 *Jan van Hareweghe*: 1465, 1467: leverde latnagels; 1468, 1469: leverde ijzerwerk o.a. voor de St.-Niklaastoren; 1470: smid; 1473, 1474: leverde nagels

198 *Louis de Brauwer*: 1467: kocht het poorterschap

204 *Gillis van Brugghen*: 1466: kocht het poorterschap

209 *Willem de Vallemaker*: 1470, 1471, 1472: *carreman*; 1471: vervoerde hout en aarde; 1473: leverde 12 karren metsaarde en zand voor stadswerken (allicht aan de watergang)

210 *Relicta* (weduwe van) *Clais van Scauwen*: 1469: haar echtgenoot was *messagier* (bode) van de stad

212 *(Tho)Maes van Lichtervelde*: 1476, 1477: leverde timmerhout en was *meester vanden artillerie vander stede*

218 *Michiel Clisse*: 1465: leverde *schipplanken*; 218: pachtte van de stad het nieuwe huis genaamd *de Scoehalle* voor drie jaar, waarvan reeds twee betaald

222 *Loy (de) Broere*: 1472: kocht het poorterschap; 1473: aannemer voor de baggerwerken van de Veurnse watergang

223 *Jacob Colin temmerman*: 1465: verkreeg het poorterschap door huwelijk

225 *Lauwers Morissis*: 1473: één van de twee personen op wiens akkers de 'vuiligheid', opgehaald bij het uitbaggeren van de watergang, werd gedumpt

- 226 *Pieter Weins*: 1467: kocht het poorterschap
- 227 *Pieter Ghiselin*: 1466: *Pieter Ghizelin fs Pieter* kocht het poorterschap
- 229 *Jan Vrilinc Casselare*: 1467: *Janne Vrilinc fs Pieters* kocht het poorterschap
- 235 *Jan Claissoone*: 1465: nieuwe schepen; 1466, 1467: schepen; 1467: nieuwe raad; 1472, 1474, 1477: schepen; 1473: ontvanger van de ommestellingsbedragen bij elke inwoner
- 250 *Martin de Wintere*: 1467: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 258 *Jacob Aernoudssoone*: 1467: nieuwe raad; 1469: nieuwe schepen
- 259 *Michiel Winnocx*: 1464: nieuwe raad; 1465: nieuwe schepen
- 262 *Jacob Stasin*: 1471: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 267 *Alaert Mant*: 1462: nieuwe schepen; 1464: schepen; 1469: goudsmid: *van eene tanghe te stekene o(m)me de lakene vander stede te merckene en(de) te zeghelne en vanden amanse (?) vanden stede wapenen up de busse vanden messagier te stellene en(de) te repar(re)ne.*
- 268 *Pauwels Lievin*: 1463: nieuwe schepen; 1472, 1476: schepen
- 273 *Augustin Sanders*: 1460: nieuwe schepen; 1466, 1468, 1470: schepen
- 280 *Pieter vanden Damme*: 1473: één van de twee personen op wiens akkers de 'vuiligheid', opgehaald bij het uitbaggeren van de watergang, werd gedumpt
- 283 *Aernoud Janssoone*: 1465, 1467: strodekker
- 289 *Relicta Hughe Mys*: 1466, 1467, 1468, 1469, 1470: haar echtgenoot was chirurgijn; in 1467 leverde ook een Huughe Mys tegels en nagels; in 1467 werd het huis waar hij woonde verdekt door Olivier Knibbe; in 1473 pachtte de weduwe *Huughe Mys* een huisje staande bezuiden van het huis van Jacob Lansloot, samen met de *winckele* staand ten westen aan *scappers huusekin* voor zes jaar, waarvan reeds vijf betaald
- 291 *Ghys Coopman*: 1468: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 292 *XPiaen Joye*: 1470: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 298 *meester Jan Elegast*: 1467, 1468, 1469, 1470, 1471: *medecijn* (dokter) van de stad

302 *Relicta Jacob Bulkers*: 1469: haar echtgenoot Jacob Volker verkreeg het poorterschap door huwelijk

303: *Rijke van Lisweghe*: 1463: kocht het poorterschap; 1477: leverde voetlatten

304 *t' wijf Pieter Lippins*: 1467: haar echtgenoot *Pieter Lippin muelnare* kocht het poorterschap

311 *Joos van den Berghe*: 1469: kocht het poorterschap; 1471: nieuwe schepen; 1472: burgemeester

312 *Pieter van de Walle*: 1462: nieuwe raad; 1463: nieuwe schepen; 1465, 1469, 1477: schepen; 1473: één van de vier personen die per inwoner zijn/haar aandeel bepaalde in de ommestelling

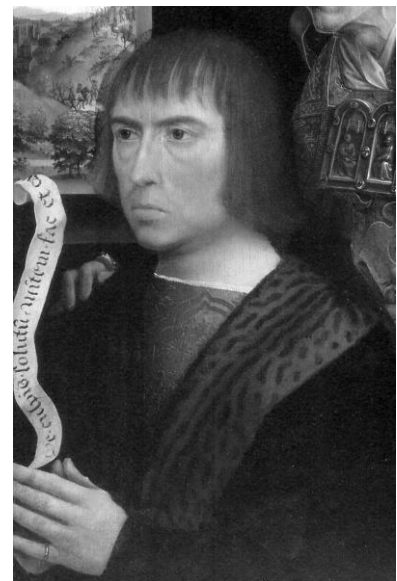
313 *Gheraert Scelewaere*: 1466: verkreeg het poorterschap door huwelijk

319 *Relicta Wijd Rykelins*: 1460: haar echtgenoot was nieuwe raad; 1463: schepen

320 *d'aeldinghe van Jacx de(n) Berch*: Jacob de Berch: 1460: nieuwe burgemeester; 1463, 1465: schepen; 1466: burgemeester

322 *Joos vander Buerch*: 1465, 1466, 1467, 1468: *duerwaarder van de Camere vanden Rade in Vlaanderen*; 1470: ontvanger van *Veurne-ambacht*; 1475, f° 9v: *Joos van der Burch last hebbende van mijnheer den prothonotaris van Clungny omme te heffene en(de) tontfane zekere ghiften den zelve mine heere ghegheven en gheconsenteerd ... tzingen eersten blijden incommende vanden administratie vanden bisscopdomme van Therenburch ...*⁷

323 *Adriaen van Polinchove*: 1465: militair aanvoerder: *stedehouder van mijn here van Baeusseigniez capitain van Veurne en(de) Veurnamb(acht)*

Joos van der Burch

325 *X Piaen Ovin*: 1467: *der stede bode*; 1465, 1466, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472: *der stede koc*; 1472: nieuwe schepen; 1475, 1477: schepen

327 *Clais Claissoone*: 1465: kocht het poorterschap; 1465: bakker. In 1465 worden 3 roeden II voeten tegeldak gelegd op zijn huis

⁷ Over hem, zijn loopbaan, zijn portret en zijn familie: zie P. DONCHE, 'Joos van der Burch (+ 1497) en de raadsels rond zijn diptiek', in: *Vlaamse Stam*, 44 (2008), nr. 1, pp 61-110.

328 *Jacob Stevin*: 1463, 1465, 1467, 1468 (voor de muur van het St.-Niklaas kerkhof en voor bruggen, poorten en muren van de stad en het stadhuis), 1469: leverde *brycsteenen* aan de stad; 1470: leverde 2.800 stenen, 1472: levert stenen; 1470, 1476: schepen; 1471: nieuwe burgemeester; 1471, 1472: leverde hout; 1476: schepen.⁸

329 *Jan de Deuys (Doys)*: 1469: nieuwe raad; 1470: nieuwe schepen; 1471: burgemeester; 1473: burgemeester *van den courpse*; 1474: schepen.

331 *Simon Cant*: 1460: nieuwe schepen; 1461: nieuwe burgemeester; 1465: nieuwe raad; 1464, 1466, 1470: schepen. In 1428 was hij kerkmeester geweest van Veurne St.-Denijs en daarna klerk van de stad Veurne in 1436, 1437, 1439, 1441 – 1445, 1448, 1449, 1452 – 1454 en 1458. Hij overleed rond 1478-80 toen zijn oudste zoon Jacob zijn leengoederen in Steenkerke (3 gemeten) en Veurne-Bewesterpoort (4,5 gemeten) erfde. Eerder al, in 1478-79 had hij zijn leengoed te Wulpen (6 gemeten) geschonken aan zijn zoon Adriaan.⁹

335 *'t huus van m(er)vrauwe(n) s Burgg(ra)ven*: mevrouw de burggravin (van Veurne) was Eleonora van Poitiers. Met haar moeder, Isabella van Sousa, gezelschapsdame van Isabella van Portugal, de derde echtgenote van hertog Philips de Goede, had zij vanaf haar zevende jaar aan het Bourgondisch hof verbleven. In 1462-63 huwde zij met de jonge burggraaf van Veurne, Willem IV van Stavele. Maar al in 1469 was ze van hem weduwe met drie kinderen. Zij hertrouwde niet. Zij bleef 39 jaar lang weduwe en verdeelde haar tijd tussen een leven aan het hof, als eredame van Johanna, koningin van Castilië en te Veurne. Tijdens zijn Blijde Inkomst in 1500 overnachtte aartshertog Philips de Schone te Veurne in haar woning in de Noordstraat. Zij schreef een merkwaardig werk over de hofetiquette, *Les Honneurs de la Cour*, opgesteld tussen 1484 en 1487. Zij overleed op 14 maart 1509 en werd begraven bij haar echtgenoot in de dorpskerk van Stavele.¹⁰

336 *Jan Provençier*: 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477: dienaar van de stad, *meester vanden orloge ende den engiene vanden huerclocke* van de stad; 1468, 1472, 1475, 1476 (herstelt het westwaterhek): slotmaker; 1473: lasser

⁸ J. VAN ACKER, 'De Veurnse voorouders en verwanten van Simon Stevin', in: *Liber Amicorum Roger-A. Blondeau*, Roesbrugge-Haringe, 1999, pp. 265-280, i.h.b. pp. 266-267 (daar verkeerdelijk vermeld als aangesteld tot burgemeester op 29 jan. 1472, het gaat om 29 jan. 1471 (zie ARA, RK, 34.602 (29.1.1471-29.1.1472), f° 1), in de stadsrekening SAV, SR 25 en zijn kopie ARA, RK, 34.603 (29.1.1472-29.1.1473), f° 7 wordt hij vermeld als *burgemeester van den jaere verleden*); P. DONCHE, 'Voorouders van de wiskundige Simon Stevin te Veurne', in: *Vlaamse Stam*, 38 (2002), nr. 4-5, pp. 178-199, i.h.b. pp. 182-183 (met overname van foutieve aanstellingsdatum).

⁹ Zie over hem: P. DONCHE, 'De familie Cant te Veurne in de 15de en 16de eeuw', in: *Vlaamse Stam*, 48 (2002), nr. 2, pp. 68-82, i.h.b. pp. 69-70.

¹⁰ Zie over haar: J. VAN ACKER, 'De familie van Stavele in de kasselrijen van Veurne en Kortrijk (1298-1603). Bijdrage tot de studie van de Vlaamse adel na 1300', in: *Handelingen van de Koninklijke Geschied- en Oudheidkundige Kring van Kortrijk*, 54 (1988), pp. 5 – 242, i.h.b. pp. 77 -81; G. SERDOBBEL, *Eleonora van Poitiers (ca. 1445-1509), burggravin van Veurne en hofdame aan het Bourgondische hof. Biografische studie van de auteur van 'Les honneurs de la Cour'*, K.U.Leuven, Dept. Geschiedenis, 1997; J. VAN ACKER, 'De Veurnse burggravin Eleonora van Poitiers als hofauteur', in: *Biekerf*, 113 (2013), nr. 3, pp. 257 – 267.

- 347: *Jan du Formantel*: 1464: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 348 *Jan Lauwerin*: 1463: *meester Jan Laureins der stede surgien* (heelmeester); 1465: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 356 *Bruffaut Terninc d'oude*: 1464: schepen; 1465: nieuwe schepen; 1469: (*d'oude*) nieuwe raad; 1471, 1473: schepen en één van de vier personen die per inwoner zijn/haar aandeel bepaalde in de ommestelling; 1477: burgemeester van *courpse*; 1477: (*de jonghe*) levert voetelatten aan de stad
- 357 *Relicta Jan Coopmans*: 1465: haar echtgenoot Jan Coopman verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 359 *Michiel de Gramme*: 1472: verkreeg het poorterschap door huwelijk
- 365 *Jan Hancke*: 1468: nieuwe schepen
- 367 *Jan den Berch*: 1465, 1467, 1468, 1469, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477: *sergeant van de camere*
- 375 *Relicta Jacob Trossets*: 1465: haar echtgenoot leverde tegellatten, timmerman
- 397 *Loy Lippin muelnare*: 1467: kocht het poorterschap
- 416 *Achilles Pieter Ghysels*: 1460: nieuwe schepen; 1461: nieuwe raad; 1463, 1465, 1467, 1468, 1469, 1470, 1471, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477: dienaar van de stad, messagier; 1469: kreeg van de stad 4 roeden tegeldak; 1474: klerk
- 417 *meester XPoffels Tant*: 1463: nieuwe raad; 1464: nieuwe schepen; 1466, 1477: schepen
- 418 *Loy Masin*: 1469: nieuwe schepen; 1470: nieuwe raad; 1471, 1472, 1474: schepen; 1473: pachter van de *wijnassyse* voor drie maand beginnend 1 juni 1473, pachter van de *bierassyse* voor drie maand ingaand de 24 augustus 1473 en nog eens voor drie maand ingaand 15 november 1473. Hij was later nog enkele malen schepen: in 1479, 1482, 1487, 1493 (eerste schepen) en 1495, burgemeester van de *courpse* in 1483 en 1492, burgemeester in 1486 en burgemeester van schepenen in 1489 en 1490. Hij lijkt handelaar geweest te zijn in bouwmaterialen want in 1483-84 leverde hij aan de stad 4.000 tegels en 2.250 nagels, later ook brandhout en toortsen. Hij overleed op 21 september 1495.¹¹
- 421 *Jan Wouterssoone* (*Outerssoone*): 1468: nieuwe schepen; 1470, 1471, 1472, 1474, 1475, 1477: schepen

¹¹ Zie over hem: P. DONCHE, 'De familie Masin in de kasselrijen Veurne en Ieper en de heerlijkheden *de Quynste, Coudenburg, Ten Torreele* en *Boezinge*', in: *Westhoek*, 31 (2015), nr. 2, pp. 273-361, i.h.b., pp. 283-291.

427 *Jacob Lansloot*: 1473: pachtte van het stad het huis *ande steghere* voor drie jaar, waarvan reeds twee betaald

429 *Willem Pieter Jan(s)*: 1461, 1462: *meester van der artillerie*; 1463: *garde vander artillerie vander stede, vander stede tente en(de) pauwelioene uut te slane en(de) te verluchtene*; 1464: *meester van de artillerie*

431 *Relicta Jan Inghelravens*: 1465, 1467: haar echtgenoot herstelde het stadsuurwerk - herstelde een slot, 1465: dienaar van de stad; 1466, 1467, 1468: luidde de *pardoenklok*; 1466: leverde een slot; 1468: maakte een maalslot en diverse sleutels

432 *Galpin de Ledeghe*: 1467: leverde kalsijdestenen; 1465: nieuwe raad; 1467: nieuwe schepen; 1476: schepen

433 *Joris van Warheem*: 1472: leverde laken

434 *Mahieu de le Hantoye*: 1469: verkreeg het poorterschap door huwelijk

436 *Pieter Brekebolle*: 1467, 1468, 1469, 1470, 1472, 1473, 1474, 1475, 1476, 1477: stadsmetser; 1473: leverde stenen

437 *Jan Veyse*: 1463, 1465, 1467, 1468, 1473, 1475: schepen

438 *Relicta Gillis Vlam(in)ghes*: 1465: haar echtgenoot was looddekker; 1466: nieuwe raad; 1467: nieuwe schepen

442 *Jan vanden Hove*: 1461: burgemeester; 1466, 1468: schepen; 1465, 1469, 1472: burgemeester; 1473: pachter van de *wijnassyse* voor drie maand beginnend 23 augustus 1473 en nog eens drie maand beginnend 15 november 1473; 1473, 1475: burgemeester van de wet; 1476: burgemeester van *courpse*

444 (of 183?) *Jan Lauwaert: Jan Lauwaerd fs Xpiaens*: 1470: verkreeg het poorterschap door huwelijk

448 *Omaer Alvisch*: 1463, 1465: schepen; 1462, 1464, 1466, 1468, 1470: burgemeester; in 1465 werden 8 roeden schaliedek gelegd op zijn nieuwe huis; in 1472, f°14v is sprake van zijn sterfhuis

455 *Janne du Ploych*: 1467: schepen

456 *Brixis Lemmins*: 1460: schepen; 1463: nieuwe burgemeester; 1469: tegeldekker

469 *Vincent de Cant*. Zoon van nr. 331 Simon Cant. In de rekeningen van de kasselrij Veurne, periode 1488-1490 vinden we hem vergoed voor reiskosten.¹²

¹² Zie over hem: P. DONCHE, 'De familie Cant te Veurne in de 15de en 16de eeuw', in: *Vlaamse Stam*, 48

471 *Relicta Mathys Ryquaerts*: 1469: haar echtgenoot was tegeldekker; Brixis Lemmin (nr. 456) dekte 4 roeden dak op het achterpoortje van het huis van Matijs Ryquaerd.

Nog enkele anekdotische gegevens

Bij het overlezen van de rekeningen vonden we nog allerlei wetenswaardigheden die we de lezer toch niet wilden onthouden.

Hondenplaag

De stad had regelmatig af te rekenen met een teveel aan loslopende honden. Daarom betaalde men ‘hondslagers’ om die straathonden dood te slaan.

In de rekening 1465-66, f° 19 lezen we: *Jan Thiery hondslare van XXXVJ honden gheslegghen thebbene binnen de vors(eide) stede*, idem voor *Fierin vander Bauhede hondslare* voor 32 en 63 honden. In dat ene jaar werden dus minstens 131 honden doodgeknuppeld ...

In 1473-74 sloegen Cornelis Wilsins *en(de) sijne medegheselle VIJ douzine honden te IIIJ s. de douziene (comt XXVIIIJ s)*. En alleen knuppelde hij er ook nog eens 7 dozijn extra dood, samen werden er in dat jaar dus 168 honden afgemaakt.

In 1475-76 zien we opnieuw een hondenslager opduiken: *Sanders Blomme* die 39 honden *gheslegghen* had binnen de stad, nu aan een verminderd tarief van 3 denieren parisis ‘het stuk’.

Het jaar erop in 1476-77 (terug aan ‘gewoon’ tarief) is het de beurt aan *Jan Martin hondslare van gheslegghen en(de) ghedoot thebbene XLIJ honden te IIIJ d ‘t stic*.

Geneeskundige zorgen

In de uitgeoefende functies van stadsdokter of stadsheelmeeester (chirurgijn) lijkt er nogal een groot verloop te zijn, oordeel zelf:

In 1461-62 (f° 34-34v) vinden we *meester Janne van Straesburch doctuer in medecinen* die recht had op *een pensioene (=vaste jaarwedde) van XLVIIJ L siaers* maar in de rekening uitbetaald kreeg. *over den tijt dat hij hier gheweest heeft XIJ Lb*. Hij was maar een kwart van dat jaar in dienst geweest. Daarnaast was er nog een heelmeeester: *meester Jan Lauwereins der stede surgien* die 18 pond uitbetaald kreeg. De chirurgijn wordt altijd vermeld i.v.m. het *hospitaale noordhuut*. Dit is het St.-Janshospitaal of Noordgasthuis (gebouwd vlak buiten de Noordpoort, zie de aanduiding op de kaart van Jacob van Deventer) dat al vermeld wordt in

(2002), nr. 2, pp. 68-82, i.h.b. p. 70.

een oorkonde van januari 1255. Het werd bestuurd door een vertegenwoordiger van de stad.¹³

Uit de volgende rekening 1462-63 (f° 25-25v) blijkt dat het kwartaar dienst van Jan van Straesbourg van het vorige jaar allicht het laatste kwart van dat rekenjaar was, want in de rekening 1461-62 krijgt hij (a rato van een zelfde jaarwedde) uitbetaald: *over de drie vierendeel van eenen jare en in vuller betalinghe van dien mids den XII L gherekent int jaer verleden XXXVJ Lb*. Hij was dus blijkbaar voor één vol jaar aangenomen geweest. Meester Jan Lauwereins kreeg hetzelfde uitbetaald als het jaar ervoor.

In 1465-66 had de stad enkel een chirurgijn in dienst, *meester David du Bar surgien* (f° 25v) die in dat jaar ook zijn poorterschap van de stad had gekocht (f° 4v). Maar al binnen het jaar lijkt hij overleden of dan toch met de noorderzon vertrokken want in de periode 1466-67 (f° 21) – 1470-71 was de chirurgijn weer iemand anders: *Huughe Mys*. In de periode 1467-68 tot 1470-71 (f° 24, 24, 20v en 20v) kreeg hij versterking van een arts: *meester Jan Elegast, medecijn*. In 1470-71 stond alleen nog meester Jan Elegast in voor de geneeskundige zorg. De reden wordt duidelijk in de ommestelling van 1473: *Huughe Mys* was inmiddels overleden want het is zijn weduwe die vermeld wordt. Maar op dat moment was al een andere in dienst genomen, nl. (nr. 67) *meester Daneel cyrurgien*.

Religieuzen en hun bastaardkinderen

In 1467-68 kocht priester Jan Meingheers het poorterschap voor zijn bastaardkinderen Adriaenkin en Maelkin. In 1474 kocht Jan Masin, priester voor zijn bastaardkinderen *Mayken ende Hanenkin* die hij had bij *Jhane fs Heynrycx Hondts* het poorterschap van de stad en ook broeder *Jan de Vryere van den Dunen* kocht een poorterschap voor Callekin, dochter van Katheline Scutemakers. Nog steeds in hetzelfde jaar zien we ook dat Diederik Bele het poorterschap koopt voor zijn bastaardkinderen Lodewijcken en Gelliquin die hij *hadde bi Margriete fa Jan Cupers*.

Studenten in het buitenland

In 1472 was een Jacob Knibbe, zoon van Boudewijn student in Orleans, een universiteit met een gerenommeerde rechtenfaculteit. In de jaarrekening lezen we op f° 18v: *Den VII-en in meye Clais Schuevel cleric ghesonden te Brugghe en(de) voort te Ghend in den Groten Raed in consortante en(de) bistance van Boudin Knibbe vad(er) van Copkine zinen kinde om(m)e te zegghe in justitien jeghen de ghifte vercreghen bi Jan Ouderne (?) van selfz Copkins goedinghe o(m)mme dat hij reside(n)tie hilt te **Orliens**, was uut IX daghen te xxx S sdaechs comt XIII Lb X s*

¹³ W. PAUWELS & J. VAN ACKER, 'De Veurnse gasthuizen in de middeleeuwen', in: *Biekorf*, 107 (2007), pp. 18-29.

Nog enkele lokale functies

In 1469 was Wouter Waermoes priester en abt van het St.-Niklaas klooster buiten Veurne. Hij verving de heer van Humbercourt als één van de vier commissarissen die de stadsrekening van 1468-69 hadden geverifieerd.

In 1460, 1461, 1462, 1464 was Joris vander Bu(e)rch poortbaljuw van Veurne. In 1469 was het meester Jacob Baert, in 1472 meester Mattheux Baerd. Geen van dezen zien we voorkomen in de ommestelling. Mogelijk waren zij (als aangesteld door de landelijke overheid en verantwoording verschuldigd aan de hertog van Bourgondië en niet aan de stad) vrijgesteld van de ommestelling. Ook de hoogbaljuw van de kasselrij Veurne (in 1473 bv. was dit ridder Jan van Rabodenghes) komt niet voor in de ommestelling. Maar beiden kregen wel van de stad een vergoeding voor hun (ambts)kleding.

Gegijzelden in Turkije en vluchtelingen uit Griekenland na de val van Constantinopel

Op 29 mei 1453 werd, na een beleg van twee maanden Constantinopel door de Turken veroverd waarmee een einde kwam aan het christelijke Oost-Romeinse (Byzantijnse) Rijk. Tal van christenen werden toen gegijzeld door de Turken en pas tegen forse losgelden vrijgelaten. Om deze sommen te kunnen betalen werd beroep gedaan op de steden en kasselrijen. Hiervan troffen we ook sporen aan in de stadsrekeningen:

In de rekening 1461-1462, f° 23v lezen we: *Mer Joris Theophili, ruddre van Q(on)sta(n)tioble te hulpe vanden re(n)soene van zine(n) vadre gheva(n)ghen vande(n) Turc ghegheven te(n) scrivene van mijn hee(re) van Charollois XXIJ S.*¹⁴

In de rekening 1462-1463, f° 19: (rubriek *hoofscheden*) *Mer Lambrecht Ridder van Rodes te hulpen vand(en) rentsoene van zijnen broeder ghevanghen in Turkyen XVJ S*

In de rekening 1463-64, f° 20 (onder de uitgaven): *Eenen aermen p(er)soon uut grieken v(er)dreve(n) vanden Turcken zo hij zeide met zinen ghesellen in alemoesene XIIIJ S.*

Op dezelfde folio lezen we nog (rubriek *uutgheven van diversche hoofscheden*): *Eenen ruddre van Constantinoble met zinen gheselscepe te hulpe van zinen rentsoene in alemoese XXIJ S.*

En in de rekening 1468-69, f° 16 (*hoofscheden*): *twee heeren van Constantinoble bringhen(de) openen l(ett)ren van reco(m)mendatien ons gheduchts heeren omme d'alemoesene vander stede ghegheven XXXVIIIJ Lb.*

¹⁴ De 'heer van Charollais' is de titel die de erfopvolger in de Bourgondische dynastie traditioneel droeg tot wanneer zijn vader overleed en hij de nieuwe hertog werd. Het gaat dus om de latere hertog Karel de Stoute.

Karel de Stoutes militaire expedities en de repercussie na zijn sneuvelen

In 1473 voerde Karel de Stoute oorlog in Gelderland.¹⁵ Ook de stad Veurne moest hierin participeren door het leveren van enkele piekeniers:

f° 16v: *Van VJ pionniers ghenomen binnen der stede en(de) ghesend ten ... en(de) scrivene van ons(er) gheduchten hee(re) in Gheld(er)land elke(n) XXIIIJ s co(m)t VIJ L IIIJ s. Van eenen waghene met drie paerden ghesend als boven, bet(ael)t IIIJ Lb.*

f° 18: *Pieter Annoens vand(en) pyckenaers te ledene in Ghelderland.*

In 1476 voerde Karel de Stoute oorlog in Zwitserland.¹⁶ In 1476 was een piekenier van de stad en kasselrij gevangen genomen te Nancy. De stad zond iemand uit om het losgeld te brengen teneinde hem vrij te kopen: f° 12v: *Lauwers den Ridder centenier ende man van wapene ghesend te Nanchy omme te beledene de picquenaire vander stede ende vanden casselrie die aldaer ghevanghen was ende ghestelt te rantchonne hem ghegheven thulpe van zine ranchonne XJ Lb.*

Op 5 januari 1477 sneuvelde Karel de Stoute te Nancy en zonder mannelijke opvolger. Onmiddellijk greep de Franse koning deze situatie aan om de Bourgondische landen aan te vallen. In april al kwamen Franse troepen aan in Artesië. Algauw (f° 22) regende het oproepingen vanuit Brugge tot het samenstellen van bewapende eenheden, al snel gevolgd door een plakkaat tot verdubbeling van het normale aandeel: *omme thebbene tweewaerf meer volckx dan huere portie van dat de g(ene)rale wapeninghe ghedrouch.* Hierbij hoorde ook het oproepen (conform hun feodale verplichtingen) van leenhouders tot de militaire dienst en/of bijstand. Om de Fransen tegen te houden waren versterkingen gestuurd naar *Nieuwen Dycke* (d.i. het kanaal *Neuf-fossé* op de grens van Vlaanderen en Artesië) waar de Veurnse messagier nagestuurd werd met soldij (f° 23v). Even later moest hij het slechte nieuws van de Franse dreiging gaan berichten in Grevelingen (Gravelines, N.-Fr.): *den zelven ghesend te Grevelinghen omme de tidinghe ende quade mare die hier cam van dat de Franchoisen inbreken wilden.*

¹⁵ In 1448 had Adolf van Gulik-Berg zijn aanspraken op Gelderland verkocht aan de Bourgondische hertog Filips de Goede. Deze verzilverde deze aanspraken door gebruik te maken van een vete tussen hertog Arnold van Egmont, die in 1465 in strijd raakte met zijn zoon en erfopvolger Adolf van Egmont. Filips de Goede koos in dit conflict partij voor Adolf. Arnold werd afgezet en gevangengenomen. Adolf nam het bestuur in het hertogdom Gelre over. Filips opvolger Karel de Stoute keerde zich evenwel tegen Adolf en herstelde in 1471 het gezag van vader Arnold. Zoon Adolf werd op zijn beurt gevangengezet in Hesdin. Arnold ontferde vervolgens zijn zoon. Hij verpandde Gelre en Zutphen voor driehonderdduizend goudgulden aan Filips de Goede en erkende Filips tevens als erfgenaam. Toen Arnold in 1473 stierf was het dan ook hertog Karel de Stoute die hem opvolgde. Maar de Staten van Gelre en Zutphen erkenden Karel de Stoute echter niet als hun nieuwe landsheer en benoemden in zijn plaats de afgezette Adolf van Egmont. Hierop nam Karel de Stoute de steden Nijmegen en Zutphen gewapenderhand in om zijn opvolgingsrecht kracht bij te zetten ...

¹⁶ Hij streed tegen de Zwitserse Confederatie en de aartshertog van Oostenrijk die een plundertocht waren gestart in het vrije graafschap Bourgondië (Franche-Comté) en Savoye. Karel de Stoute die ondertussen Lotharingen veroverd had dacht hen een lesje te kunnen leren. Maar in plaats van een zegetocht leed hij een smadelijke nederlaag tegen de Zwitsers. Daarop kwamen ook de steden van Lotharingen in opstand wegens de steeds grotere oorlogsbelastingen. Tevergeefs probeerde Karel de Stoute de stad Nancy terug te heroveren op de rebellen. Een coalitie van Zwitsers en de hertog van Lotharingen kwam de stad ontzetten. Karel werd definitief verslagen tijdens de slag van Nancy en sneuvelde er. Zijn lijk werd pas twee dagen later teruggevonden, zijn gezicht al aangevreten door de wolven.

Op 5 april waren reeds tien Veurnenaars (gestoken in een wit-blauw uniform) uitgestuurd naar Nieuwen Dijcke: *Den V-en in April Aernoud de Prinche, Jan de Wulf, Jacob Goduut, Henryc Lupaerd, Martin Baerd, Gillis Janssoone, Loy vanden Knocke, Pieter Masin, Omaer Janssoone en Jan Hancke gheordonneert bij den wet omme te treckene ten Nieuwen Dijcke ende elken ghegheven de(r)toe een journee (wapenrok, kledingstuk boven de andere gedragen), wit en(de) blaue die costen metten fachoene (fatsoen: afwerking, versierselen) omme elken XX s comt X Lb.*

Half augustus werd (nr. 336) Jan Provengier uitgestuurd naar het Land van den Hoek (Pays de l'Angle: aan het vroegere estuarium van de rivier de Aa (eerst Vlaanderen, later Artesië, dépt. Pas-de-Calais (N.-Fr.)) om poolshoogte te nemen over de sterkte van het Franse leger (f° 25): *Den XVJen in ougst den zelven [Jan Provengier] inden Houc omme te beseffene vanden fortse ende nakinghe vanden Franchoisen die daer omtrent met machte waren.*

Uiteindelijk waren er vanuit de stad 32 wapengezellen uitgestuurd onder leiding van Philips Veyse. Deze werden gestuurd naar *Spieren* (allicht Spiere-Helkijn aan de Schelde in het uiterste zuiden van West-Vl.) (f° 30v): *Philips Veyse als man van wapenen met drie paerden ende XXXIJ ghesellen onder hem te wetene Antheunis vanden Hecke, Gillis Janssoone, Daneels Willem Bruvel (?) Vincent de Kic, Jaecxken de Knoddere, Aernoud Bernaerd, Roegier van Zarren, Simon Willemssoone, Jacob Berthier, Jacob van Middelburch, Gillis Janssoone ande m(er)ct Pieter Wessels(oone), Jan de Wulf, Aernoud de P(rin)ce, Jan de Smet, Omaer Janssoone, Wouter Hendrycx, Jacob de Mey, Jan Scryt, Vincent de Zangher, Henryc Lupaerd, Jan van Stichele, Pieter Masin, Wijd de Damhouder, XPiaen Garne, Jacob vander Buerch, Joris Janssoone, Jacob Goduut, Omaer Alvisch, Loy vanden Knocke ende Jan vander Couter ghecoren ende gheordonn(eer)t bijden heere van de der wet te trecken jeghen de Franchoisen te Spieren. Omme XXIIIJ nieuwe journeyen vanden ghonen die ten Dijcke niet ghesipren (?) hadden ende omme noch drie andre nieuwe die heur journeyen ten Dijcke verloren hadden, betaelt over al de somme an XXVIIJ Lb XIIIJ s.*

Aan sommige van de strijders betuigde de stad hun erkentelijkheid: zij kregen gratis het poorterschap aangeboden voor hun inzet te Spiere ten Dycke en in andere plaatsen: f° 1: *Jan van der Stichele, Arnoud Prinche, Jacob Bertier, Pieter Masin, Heindryx Bortnest: dese p(er)sonen zijn ooc poort(er)s bedeghen van desen jare ende o(m)me dat zij vander stede weghe uutghesend ghezijn hebben te Spiere ten Dycke en(de) in andre div(er)sche plecken omme 't bescud vand(en) lande metgaders den volcke van oorloghen van andren steden en(de) casselrien vand(en) lande van Vlaendren zo hebben zij elc haerleden poort(er)scip uut gratien zond(er) 't rechte ghecostume(er)t daer of te betalene daer om hier in ontfanghe niet.*

Naamindex

Een * na het nummer betekent dat er nadere inlichtingen te vinden zijn op pp. 19-31.

Adaem Pieter 395	Bollaert Passin 158*
Aernoudssoone Jacob 258*	Bollaerts Jacob 460
Aernoudssoone Jan 23*	Bommelare de Balthin 44*
Alaerd Clais 36*	Borduerwercker de Jan 219
Alaert Jan 113*	Borre van Clais 239
Alein Lyon 8*	Boudin Coppin 389
Alenzoons Magdalene 308	Boudin Maercx 307
Alvisch Gillis 129*	Bout de Goris 145
Alvisch Omaer 448*	Brauwere de Louis 198*
Baels Gillis 256	Brauwere de Willem 290
Baers Loy 483	Brauwere de Jacob 279
Baers Martin 196	Brauwere de Severin 489
Bampoels XPiaen 463	Brekebolle Pieter 436*
Barkier Pauwels 83	Breydele de Cornelus 90
Bastaert Boudin 208	Broere Loy 222*
Bast de Jan 63	Broucke vanden Gillis relicta 414
Bast Diederycx 488	Bruggen van Gillis 204*
Basts Jan 490	Brugghe vander Clais 296
Bastyn Jan 405	Bruninc Lammin 3*
Batenbuerch van Heyne 214	Bruninghes Jan 464
Batsaert Jan 440	Bruscherier Jan 53
Battin Jan 174	Buc de Brixis 160
Bavelare de Joos 310	Bucx Barbele 38
Beauvaes de Jan 489	Buekel Adriaen 156
Beenlync Jan 151	Buerchiers XPine 234
Beerlinc Maercx 122	Buerch vanden Jan 117
Beert de Brixis 127	Buerch vander Hanskin 81
Beert de Ghys filius Ghys 187	Buerch vander Jacob 159*
Beraniaes de Jan relicta 181	Buerch vander Joos 322*
Berch de Jan 367*	Bulkers Jacob relicta 302*
Berch den Jacx 320*	Burggraven mervrouwen 335*
Berghe Jacob filius Frans 491	Busschere de Laris 341
Berghe vanden Joos 311*	Bussche vanden Boudin 60*
Bettin Bastiaen 205	Bussche vanden Jan 116*
Bevreyssensoone Frans 132	Caesstickere de Jan 86
Blaeuvoet Daneel 410	Caesstickers Jacob relicta 211
Blaeuvoet Jan 370	Cannemaker de Jan 221
Blavoet Loy 87	Cant de Vincent 469*
Bloc Coppin 384	Cant Simon 331*
Blonde de Pieter 393	Capple van Passchier 95
Blote de Augustin 372	Cardoen Clais 154*
Bloumpot Clais 344	Claissoone Clais 327*
Boel Jan 39*	Claissoone Jan 235*
Bollaert Jacob 131	Clay Omaer 353

Clay Pieter 263
 Clemme 309
 Clerc de Cornelis 153
 Clerc de Jacob 190
 Cleylandt Philips 379
 Clisse Michiel 218*
 Cloet de Paessin 197
 Cnoddere de Jacob 392
 Colin Jacob 164*
 Colin Jacob temmerman 223*
 Colin Joseph 150
 Colin Matheux 71*
 Colpaert Omaer 354
 Colpaert Pieter 61*
 Commere de Vincent 102*
 Commers Katheline 27
 Coopman Ghys 291*
 Coopmans Jan relicta 357*
 Coppin Jaecx 420
 Coppin Ryke 402
 Coppins Jhane 453
 Cortbeen Lotin 192*
 Cotereels Gillis relicta 277
 Cotre de Abel 180*
 Court de Stevin 125
 Cousse Ydoor 206
 Coys Maes relicta 144
 Craes Jan 275
 Crane de Aelbrecht 385
 Cranen Joos relicta 103
 Cromstaerte Lauwe 295
 Crooc de Jan 121
 Cupere de Hebbin 288
 Damhouder de Joris 40
 Damhouder de Wijd 340
 Damme vanden Pieter 280*
 Danckaerts Jan 465
 Daneel cyrurgien meester 67
 Danin Lammin 134
 Danneens Jan 271
 Delft vander Pieters 478
 Delleboter Bussaert meester 467
 Delvere de Luucx 152
 Deuys de Jan 329*
 Deytinc Clais 123
 De zuudmuelnare 203
 Dickebuerze Jan 173
 Diederyc Pieter 441
 Doens Cornelis 398
 Doncker de Heyne 301
 Dossers Jacob relicta 236
 Drincgam van Simon jonker 110*
 Drincwyns Clais relicta 358
 Duut de Casin 265
 Duut de Gheraert 264
 Elegast Jan meester 298*
 Ellebode Hellin 55*
 Floret Jan 172
 Formantel du Jan 347*
 Franssois Heynryc 476
 Frumault Guillaume 261
 Gabbeloos Jan 109
 Gabbeloos Jan 479
 Garne XPiaen 42
 Gast de Dixis 351
 Gast de Passchier 352
 Ghelt van Jan 349
 Ghent de Gheraert 74
 Ghevaert Jan 52
 Ghisebrecht Willem 146
 Ghiselin Pauwels 12
 Ghiselin Pieter 227*
 Ghistele van Bette 16
 Gillis Goris 202
 Gillissoone Jan 168
 Godduut Joos 200
 Godscalc Frans 228
 Goosin Blasus 182
 Govertssoone Willem 450
 Gramme de Michiel 359*
 Grave de Jacob 247
 Grave de Willem 75
 Griminc Clais 252
 Griminc Medaert 338
 Haghebaerts Jan relicta 260
 Hamele vanden Pieter 401
 Hancke Jan 365*
 Hane de Inghelram 68
 Hane de Winnoc 191*
 Hantoye de le Mahieu 434*
 Hantton Jan gheseit 163
 Hardere de XPiaen 428
 Hareweghe van Gabriel 423
 Hareweghe van Jan 195*
 Hebbesin Pieter 445
 Hecke vanden Anthuenis 56*

Heert de Casin 282
 Heert de Casin 70
 Heert de Diederyc 133
 Heert de Lanceloot 281
 Helle vander Jooskin 65
 Hende vanden Jacob 7
 Herckeboudt Willem 276
 Hercken Bette 13
 Heyne 473
 Heynrycx Boudin 364
 Heynrycx Willem 49
 Heyns Casin 6
 Hille vanden Jacob 171*
 Hollant van Pieter 406
 Hond's Loy relict'a 241
 Hont de Cornelis 47*
 Hont de Michiel 141
 Hooft Jooz 316
 Hottin XPoffels 425
 Houtenstaert Pieter 162
 Houve vanden Philips 66
 Hove de Mahieu 230
 Hovelinc Jeurdaen 408
 Hove vanden Goris 193
 Hove vanden Jan 442*
 Huugssoone Callekin 72
 Huugssoone Jan 161
 Huugssoone Thielman 9
 Ingheravens Jan relict'a 431*
 in Tuunken Gillis 324
 Jacobssoone Anthuenis 130*
 Jaecx Heynke 101
 Jaghere de Jacob 179
 Janssoen Loy 297
 Janssoone Aernoud 283*
 Janssoone Andries 89
 Janssoone Cornelis 54
 Janssoone Diederyc 300
 Janssoone Jacob 4*
 Janssoone Jan 1*
 Janssoone Wouburghe 233
 Janssoone XPiaen 237
 Joos Adriaen 391
 Joos Jake 15
 Joos Jan stamper 220
 Jooz Cornelis 142
 Joye XPiaen 292*
 Kayaert Diederyc 411
 Kercke Jacob 346
 Keysere de Jan 2
 Knibbe Boudin 111*
 Knibbe Casin 124
 Knibbe Jan filius Reniers 30
 Knibbe Omaer 315
 Knibbe Ryquart meester 314
 Langhe de Valke 167*
 Lansloot Heyne 413
 Lansloot Jacob 427*
 Larken Simoens heer 487
 Lauwaert Jan 444*
 Lauwaert Jan smicht 183*
 Lauwereins Gillis 165
 Lauwereins Lauwers 170
 Lauwereins Willem 62
 Lauwerin Jan 348*
 Lauwers Willem 104
 Ledeghe de Galpin 432*
 Leet vander Malin 386
 Lemmins Brixis 456*
 Lemmins Jan relict'a 119
 Lichtervelde van Maes 212*
 Lievin Pauwels 268*
 Lip Clais 157
 Lippin Lodewijc 106*
 Lippin Loy muelnare 397*
 Lippins Pieter 304*
 Lisweghe van Rijke 303*
 Loocxhooft Jan 19
 Loot Jan 57
 Loppe XPiaen 224
 Lotin Jaecx 78
 Loys Jan 337
 Lueghenaren Cente 20
 Lupaert Heinric 343
 Luucx Clais Symoenssoone 390
 Mackels Cornelis 248
 Mackels Jan 326
 Mahieu Lauwers 424
 Mahieus Coene 466
 Mahieux Maye 293
 Malegheer Charels 99*
 Man de Jan 51
 Man de Sanders 377
 Mannoury 449
 Mant Alaert 267*
 Marchemmes de Jacob 176

Mare van Jacob 194
 Marghelins relict 378
 Martin Casin 17
 Martin Joos 82
 Martins Clais 21*
 Maseman Jan 439
 Masin Loen 381
 Masin Loy 418*
 Mauwe Cornelis 394
 Mauwe Gheraerd 244
 Meestre de Jan 257
 Meet de Jan 155
 Meeux Gillis 58*
 Merchennier de Pieter 373
 Meriezoon Clais 186
 Mersch vander Pieters relict 317
 Mets de Clais 37
 Mey de Jan 128
 Michele Griffioen 285
 Michele Hannekin 399
 Michels Maes 175
 Michiel Jan de jonghe 294
 Michiel Jan d'oude 31
 Michiels Maes 462
 Michiels Tanne 387
 Moerdyc Adriaen 22*
 Mol de Gheraert 64
 Mol de Ghys 59
 Mol de Simon 266
 Mont Clais 98
 Mont Cornelis 396
 Morissis Lauwers 225*
 Muelnare de Feyns 409
 Mys Hughe relict 289*
 Mytere de Thorin 339
 N Grietkin 28
 Naghelmaker de Hans 34
 Neuyd alias Godduut Joos 484
 Neve de ('S Neven) Jan meester 486
 Ovin XPiaen 325*
 Pale van Gillis 306
 Pambrugge van Meeux 333
 Pancouckes Jan relict 334
 Pap de Jan 382
 Pape de Pieter 286
 Peute Frans 255
 Pierin Heyne 403
 Pierin Michiel 407
 Pierjan Pieter 274
 Pierssoone Adriaen 80
 Pierssoone Ledenaert 380
 Pieter Ghysels Achilles 416*
 Pieter Jan Willem 429*
 Pijnabeels Zegher 451
 Plets Maykin 91
 Plets Tryskin 88
 Ploich du Antheunis 251
 Ploych du Janne 455*
 Poelvoorde van Gillis 143*
 Polinchove van Adriaen 323*
 Pol vander Boudin 189*
 Ponets Hannekin 369
 Poitiers van Eleonora 335*
 Poucken van Jooz 216
 Proncker de Loy 92
 Provengier Jan 336*
 Raeuleder Wulfaert 112*
 Reynault Jan 207
 Reynierssoone Willem 435
 Ribo Cornelis 76
 Rietscoofs Jehane 14
 Rijcx Andries 362
 Roene Ghys 238
 Rolf Jacob 404
 Rouc de Joris 115
 Ruddere de Wouter 18
 Ruebins Jan 452
 Rycx Jan 272
 Rykelins Wijd relict 319*
 Ryquaerts Mathys relict 471*
 Sac de Vincent 84
 Sanders Augustin 273*
 Sayewin Jacob 430
 Sayewins Margriete 177
 Sbeerts Jacob 459
 Sbouts Jacob 446
 Scaepscherer de Theeux 135
 Scauwen van Clais relict 210*
 Scauwe vanden Pieter 41
 Scelewaere Gheraert 313*
 Scepen de Willem 419
 Schelde de XPiaen 69
 Schoren van Les 254
 Schoten van Loy 100*
 Schuere vander Luucx 231
 Schuevel Clais 10*

Schuevele Jacob 24
 Schuevels XPiaen 461
 Scommers Mathijs 482
 Scoren van Frans 269
 Scot de Jan 114
 Scot de Karel 32*
 Scot de Paessin 126
 Scoutheten Bastiaen 217
 Scovaert Jooz 363
 Scoys Danckaert relicta 415
 Scrydere de Blasus 332
 Shanen Aernoud 480
 Sinter Niclaeux (mijn heere van) 474
 Sinte Wouburghen (mijn
 heeren vanden capitele van) 475
 Smeys Minekin 188
 Smicht de Gillis 199
 Smicht de Lansloot 470
 Smicht de Lauwers 178*
 Smicht de Roeland 318
 Spotkin Luucx 93
 Spreewe Jacob 77
 Spronckers Adriaen 485
 Stasin Jacob 262*
 Stevin Jacob 328*
 Stevins Betkin 46
 Stove vander Martin 118
 Straten van Roeland 73*
 Suttere de Jan 330
 Swalen Jacob 105
 Tanghe van Charels 35
 Tant Omaer 11*
 Tant XPoffels meester 417*
 Tastevoort Frans 246
 Tegheldecker de Joris 148
 Terninc Anthuenis 355
 Terninc Bruffaut d'oude 356*
 Terninc Bruffaut junior 426
 Theernute Andries 284
 Thieux 374
 Tlams Jan 477
 Trimpont Colin 270
 Troost Pieter 371
 Trossets Jacob relicta 375*
 Tryst van Thomaes 185*
 Tybaut Pieter 232
 Valkes Brixis 457
 Vallemaker de Simoen 215
 Vallemaker de Willem 209*
 Velde vanden Jan 45
 Vene vander Jans relicta 361
 Veranens Jan relicta 305
 Vergelo Jan 97
 Veyngheer Pieter 422
 Veyse Jan 437*
 Veyse Phelips 108
 Veys Morissis relicta 137
 Veys XPiaen 481
 Vinc de Jan 29*
 Vinc de Jooz 249
 Vinc de Valentin 345
 Vischs Reynaud relicta 107
 Vive Jan 149
 Vlaminghes Gillis relicta 438*
 Vlaminghes Willem meester 458
 Voet Jan 147
 Volkaerts Jan relicta 468
 Volkeraven Malin 388
 Voz de Anthuenis 242
 Voz de Boudin 50
 Vremboud Karel 26*
 Vrilaet de Adriaen 138
 Vrilaet de Joos 139
 Vrilaet de Lauwers 201
 Vrilinc Jan casselare 229*
 Vyt Guillevin 184
 Waerde vanden Annieux 25
 Waert de Jan 350
 Wale de Clais 245
 Wale de Jacob 96
 Wale de Jan 120*
 Walle vande Pieter 312*
 Wapenmakere de Jacob 443
 Warheem van Joris 433*
 Wastel Cornelis 33
 Wedin Jan 213
 Wein Pauwels 85
 Weins Dieryc 299
 Weins Jacob 342
 Weins Jan 169
 Weins Pieter 226*
 Wenemers Michiel relicta 278
 Werin Jacob 240
 Werneys Lauwers 383
 Werve vande Lauwers 400
 Wessels Barbele 376

Weytins Oste relicta 412
Wilde de Clais 287
Willemssoone Joris 454
Wilsin Joris 166
Winnisele van Fransois 136
Winnocx Michiel 259*
Wintere de Martin 250*
Woumen van Jan 366
Wouterssoone Jan 421*
Wulf de Joris 253
Wulves Karel 447

XPiaen Cornelis 140
XPiaen Jan backer 243
XPiaen Joos 5*
Zagher de Jacob 94
Zaghere de Aernoud 472
Zaghere de Cornelis 368
Zeeland van Jan 79
Zevenberghe van Jan 43
Zomere de Jacob 360
Zots Jacob 492
Zwarte de Ghelein 321